

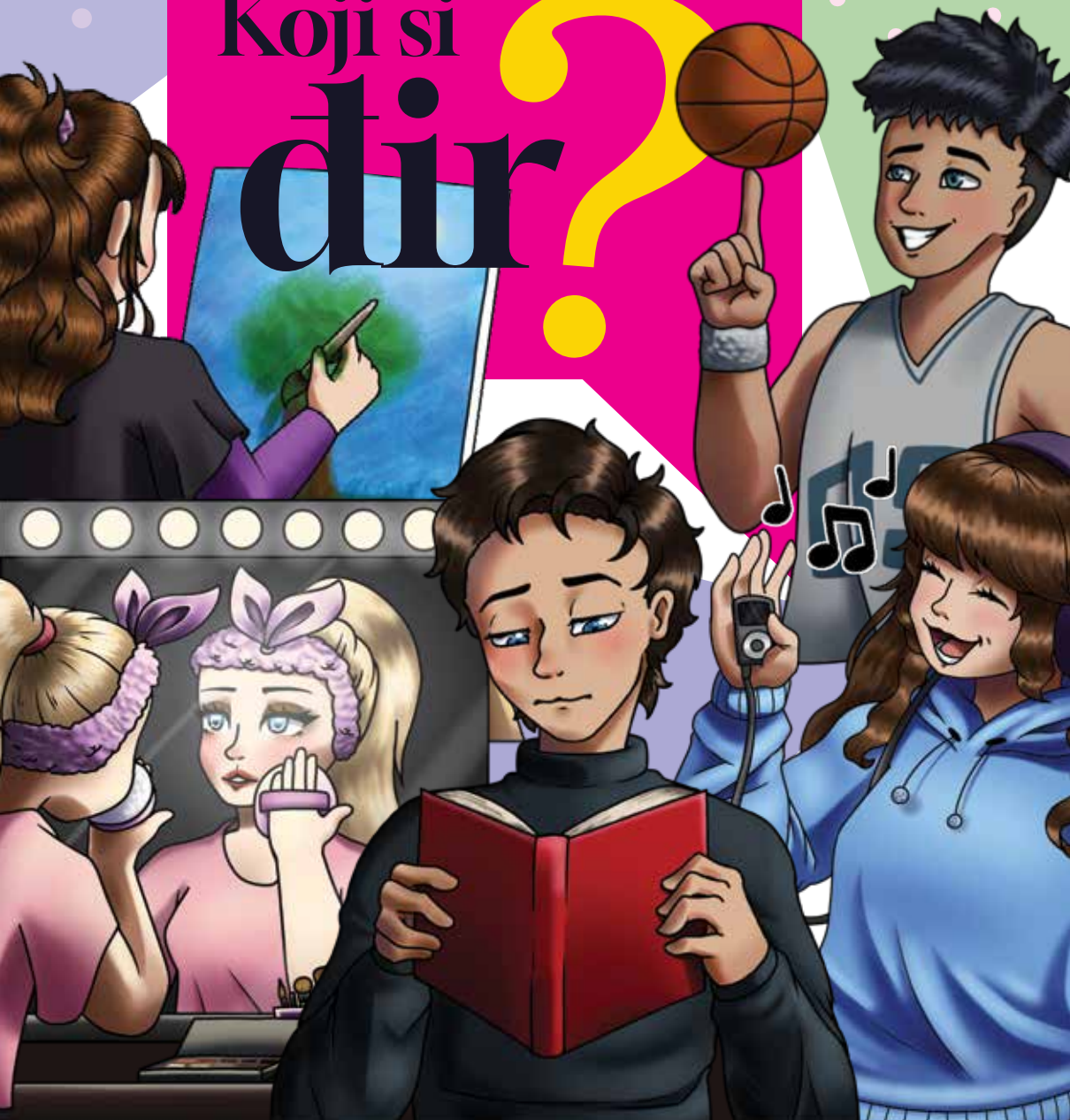
UČENIČKI LIST
ŠKOLE ZA DIZAJN,
GRAFIKU I ODRŽIVU
GRADNJU - SPLIT

Slog 27

BR. 27 / VELJAČA 2026.

TEMA BROJA

Koji si dir?

Uvodna riječ

Dragi naši!

S ponosom vam predstavljamo
27. izdanje školskog lista Slog!

2025. bila je godina izazova – brzine, promjena, pritisaka, ali i kreativnosti, slobode i novih prilika.

Donijela je promjenu nastavnih kurikula u svim strukovnim programima, modernizaciju nastavnih procesa i modularnu nastavu. Za sada postupno i samo u prvim razredima. Novo vrijeme donijelo je nove programe i nova zanimanja. Neke programe smo izgubili, a neke nove dobili. Škola je prošla kroz transformaciju. Promjena ima svoje minuse, ali i plusve, a jedno je sigurno: nikad nije bilo više prostora da budeš ono što jesi.

Upravo zato ovaj broj školskog časopisa posvećen je vama – učenicima koji ne pristaju na kalupe.

Tema "Koji si dir" govori o stilovima, identitetima, interesima i načinima života mladih danas. O onome što nosite, slušate, stvarate, trenirate, dizajnirate, igrate, živite. O hobijima, slobodnom vremenu, idejama i energiji koja pokreće ovu školu i ovu generaciju.

Ovo nije samo školski časopis – ovo je presjek jedne generacije. Generacije koja traži sebe, ali se ne boji biti drugačija. Generacije koja kroz dizajn, kreativnost i stav gradi svoju budućnost.

Jer dir se ne bira da bi se uklopio.
Dir se živi da bi bio svoj.

Uživajte u čitanju!
Vaše uredništvo

FOTOMONTAŽA Maja Zekan, g3.m

PREDMET Kreativna fotografija

MENTORI Ana Nikšić, Edi Murgić, prof.

Sadržaj

4 – 37 Naša posla

38 – 65 Tema broja

66 – 77 Škafetin radova

78 – 83 Zdravi bili

ŠKOLA ZA DIZAJN,
GRAFIKU I ODRŽIVU
GRADNJU - SPLIT

SLOG Broj 27

veljača 2026.

Učenički list Škole za dizajn, grafiku
i održivu gradnju – Split

NAKLADNIK

Škola za dizajn, grafiku
i održivu gradnju – Split,
Matice hrvatske 11, 21000 Split

ZA NAKLADNIKA

Sela Tecilazić, ravnateljica

GLAVNI UREDNIK

Bepo Šimac, g2.m

MENTORICA NOVINARSKÉ DRUŽINE

Anela Jukić, prof.

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Edi Murgić, prof.

DIZAJN NASLOVNIČE

Andrea Kantor, g2.b

FOTOGRAFIJE

Dora Tadić, g3.m, Maja Zekan, g3.m,
Bartul Pejković, prof. i školska arhiva

NOVINARI

Mario Radman, 4.p
Lovre Parađina, g4.b
Bepo Šimac, g2.m
Ivano Pleić, g4.m
Karmen Smoljanović, g2.b
Eva Belić, g1.b
Matej Aras, g4.m
Ana Erceg, g3.m
Mirko Đuka, g2.b
Nicol Brničević, g2.b
Leonarda Kovač Komerički, g2b
Lana Lukas, g1.m
Lucija Maras, 2.b
Luka Bulić, g4.m

ILUSTRATORI

Andrea Kantor, g2.b
Sara Krivičić, g2.b
Tea Knežević, g4.b
Ella Longo, g3.b
Ema Jurišić, g3.m
Nika Puharić, g4.b
Dora Tadić, g3.m
Maja Zekan, g3.m
Stela Bubić, g3.b
Ani Dević, g3.b
Vita Dugandžić, g3.m
Lucija Marušić, g4.b
Alison Daniela Jakaša
Rodriguez, g2.b

SURADNICI

Nikolina Smilović, prof.
Teodora Grgić Jeličić, prof.
Tanja Ukas, prof.
Vedrana Šolić, prof.
Anita Smolčić, prof.
Ana Topić, prof.
Bartul Pejković, prof.
Nataša Burilović, psih.
Maja Lovrinčević, soc. ped.
Biljana Krstulović, prof.
Nada Barać, prof.
Marko Dragun, prof.

TISAK

Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju – Split

Naši programeri ponovno među najboljima na EDIT-u

PIŠE Mario Radman, 4.p
FOTOGRAFIJE školska arhiva

Na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Splitu održana je druga EDIT konferencija – Razvoj digitalnih vještina, u organizaciji Digitalne Dalmacije i Splitsko-dalmatinske županije. Konferencija je dio projektnih aktivnosti najveće škole primijenjenog programiranja u Republici Hrvatskoj – EDIT CodeSchool Splitsko-dalmatinske županije, koju je tijekom posljednjih osam godina pohađalo više od 3.500 učenika iz 30 osnovnih i srednjih škola.

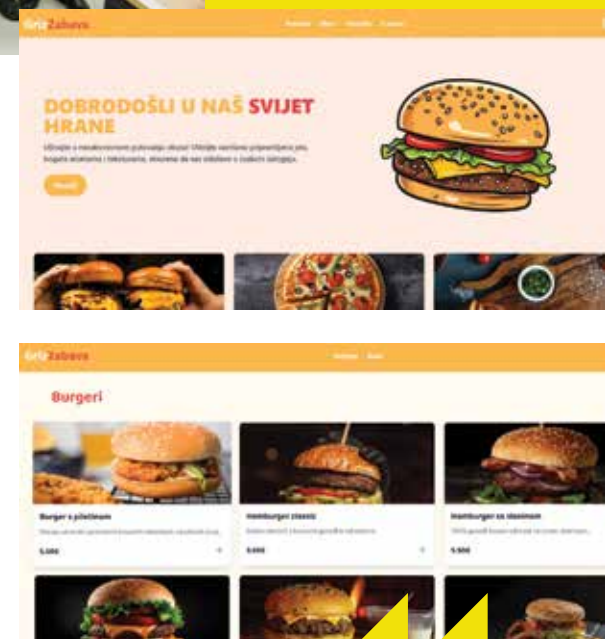
Središnje predavanje održao je poznati meteorolog i urednik na HRT-u Zoran Vakula, koji je svojim prepoznatljivim stilom i pristupom dodatno povezoao znanost i obrazovanje. Učenicima i nastavnicima približio je način na koji se meteorološki podaci prikupljaju, interpretiraju i primjenjuju u programiranju, jasno istaknuvši interdisciplinarni karakter EDIT konferencije – spoj znanosti, tehnologije i kreativnosti.

U srednjoj kategoriji uspjeh su ostvarile Antea Bilić i Tea Katić s projektom „GrizZabava“, web-stranicom izradenom uz primjenu programske logike u JavaScriptu, koja omogućuje online naručivanje hrane.

Među brojnim sudionicima iz Splitsko-dalmatinske županije, učenici Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, pod vodstvom profesorice Nikoline Smilović, ostvarili su izniman uspjeh osvojivši pobjede u sve tri kategorije – osnovnoj, srednjoj i naprednoj razini, čime su se istaknuli kao jedni od najuspješnijih sudionika natjecanja.

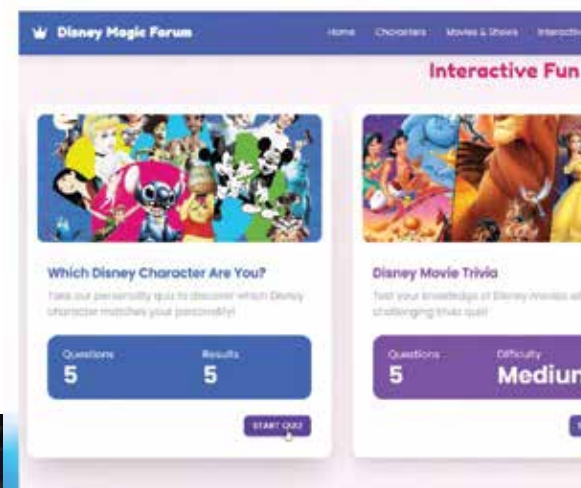
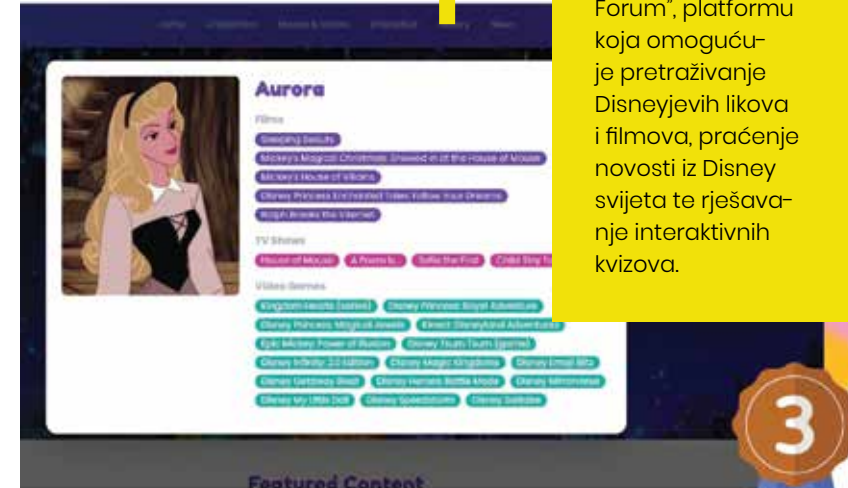
Na osnovnom tečaju nagrađeni su Antea Božiković i Karlo Vuletić za projekt „Glucogarden“, web-stranicu namijenjenu dijabetičarima, koja pruža informativne i edukativne sadržaje prilagođene njihovim potrebama.

Na naprednom tečaju istaknulo se nešto više učenika. Ana Čikeš predstavila je projekt „Knjigolovac“, aplikaciju koja omogućuje pretraživanje knjiga, pisanje recenzija i označavanje omiljenih naslova.

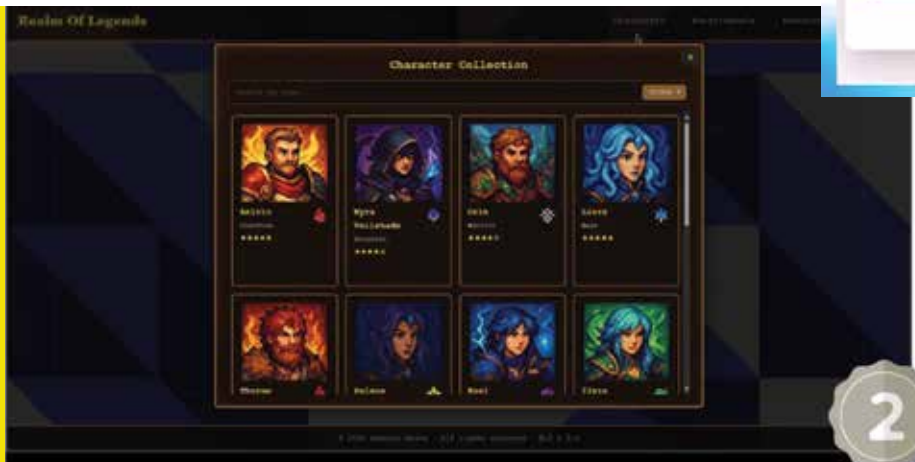

Lea Dugandžić i Ana Šimović predstavile su projekt „Disney Magic Forum“, platformu koja omogućuje pretraživanje Disneyjevih likova i filmova, praćenje novosti iz Disney svijeta te rješavanje interaktivnih kvizova.

Izvrstnosti naših učenika i nastavnika potvrđena je na više razina pa je tako Ana Šimović nagrađena priznanjem grada Splita kao jedna od 26 najuspješnijih srednjoškolaca, a njena mentorica Nikolina Smilović po drugi put se našla u društvu najboljih obrazovnih djelatnika u Hrvatskoj. Čestitamo!

Mario Radman i Stjepan Strbad izradili su projekt „Realm of Legends“, koji nudi pregled likova i njihovog oružja, upute za igranje, scoreboard, mogućnost igranja igre te enciklopediju o likovima, oružju i svijetu igre.

Ovi izvanredni rezultati predstavljaju veliki ponos za školu i snažan su poticaj za daljnji razvoj digitalnih i programerskih vještina učenika. ■

Kripto krafne osvajaju nagrade

PIŠU Klara Volarević, Ana Čikeš, i Lea Dugandžić, 4.p

FOTOGRAFIJE školska arhiva

U prošlom broju Sloga predstavili smo vam projekt "Kripto krafne", edukativnu platformu za učenje o kibernetičkoj sigurnosti kroz CTF izazove s ciljem povećanja digitalne pismenosti i podizanja svijesti o sigurnom ponašanju na internetu. Projekt su razvile naše web programerke Lea Dugandžić, Ana Šimović, Klara Volarević i Ana Čikeš, učenice g4.p. razreda, pod mentorstvom profesorice Nikoline Smilović.

Projekt je već osvojio nekoliko nagrada i priznanja pa tako "Kripto Krafne" nastavljaju svoj put iz učionice prema stvarnom svijetu, šireći znanje, sigurnost i inspiraciju među mladima. Uspjeh projekta pokazuje koliko daleko mogu stići ideje koje spajaju znanje, entuzijizam i hrabrost za inovacije. Uz ovakav početak, jasno je da ćemo o našim programerkama i Kripto krafnama, ali i o njihovim budućim projektima itekako još mnogo toga čuti.

Projekt možete pogledati na stranici Kraljevstvo krafni:
<https://gogssplit.org/krafnee>

Četvrto mjesto na Digitalnom inovacijskom inkubatoru 2025.

Digitalni inovacijski inkubator je program koji mladima pruža priliku da kroz treninge, mentorstva i rad na stvarnim poslovnim izazovima razvijaju inovativna rješenja. Među ovogodišnjim finalistima posebno su se istaknule naše Kripto Krafne koji su osvojile četvrto mjesto. ■

"Kripto Krafne" predstavile se i na Festivalu znanosti

Projekt Kripto Krafne predstavljen je i tijekom Festivala znanosti. Ovogodišnja tema Festivala bila je „Mreže“, što se savršeno uklopilo u temu našeg projekta – digitalne

mreže, računalna sigurnost i važnost edukacije mladih o sigurnom ponašanju u online okruženju. Tijekom tog vikenda projekt je prepoznat i od strane medija – bile smo gošće na TV Jadran i HRT Split, gdje smo govorile o svojoj ideji, sudjelovanju na natjecanju Ideja godine i budućim planovima razvoja platforme. ■

Treće mjesto na natjecanju "Ideja godine"

Natjecanje organizira portal srednja.hr u suradnji s Visokim učilištem Effectus, a cilj mu je potaknuti srednjoškolce da razviju vlastite poslovne ideje koje imaju stvaran društveni značaj. U finalu je sudjelovalo deset timova koji su svoje projekte uživo predstavili stručnom žiriju u Zagrebu. Svojim projektom izazvale smo veliku pozornost, a žiri nas je pohvalio zbog konkretnih planova za poslovanje, uključujući marketinške strategije, društvene mreže, te odlazak na konferencije posvećene kibernetičkoj sigurnosti. Naš trud, kreativnost i poduzetnički duh prepoznati su i nagrađeni od strane zastupnice u Europskom parlamentu, gospođe Sunčane Glavak, koja nas je osobno pozvala i nagradila posjetom Europskom parlamentu u Bruxellesu. ■

Napravili smo aplikaciju za lakši rad pedagoške službe!

Web programeri izradili digitalnu podršku radu pedagoga i psihologa u školama

PIŠE Nikolina Smilović, prof.

U okviru projekta rada s darovitim učenicima u osnovnim i srednjim školama, učenici trećeg i četvrtog razreda smjera web programer (od ove školske godine pod nazivom tehničar za programiranje), pod mentorstvom profesorice Nikoline Smilović, tijekom školske godine 2024./2025. razvili su informatički sustav namijenjen pedagoškoj službi. Sustav je osmišljen kako bi olakšao svakodnevni rad stručnih suradnika te omogućio učinkovito upravljanje tekućim izazovima i problemima učenika.

Glavni cilj projekta je osigurati centralizirani i trajno arhivirani pristup informacijama, čime se dobiva jasnija preglednost podataka i uvid u arhivu informacija. Tako se omogućuje brži pristup informacijama te donošenje kvalitetnijih odluka i pružanje pravovremene podrške.

Napomena: Na priloženim popratnim slikama prikazani su primjeri korištenja aplikacije. Svi unosi, imena i događaji potpuno su izmišljeni i služe isključivo za demonstraciju funkcionalnosti sustava. Sama aplikacija uspješno je puštena u rad i koristi se u školskom sustavu.

Dnevnik rada	Datum	Učitelj	Učak	Učak
Opisivanje sadržaja odnositeljima	18.08.2024	Pedagoški	Učak	Učak
Provedba grupne radionice za razvoj socijalnih vještina	19.08.2024	Pedagoški	Učak	Učak
Radionica o razvoju i primjeni vještina u učionici	20.08.2024	Pedagoški	Učak	Učak
Analiza sadržaja i priprema materijala	21.08.2024	Pedagoški	Učak	Učak
Organizacija preventivnog programa za učenike	22.08.2024	Pedagoški	Učak	Učak
Nastava za učenike s posebnim potrebama	23.08.2024	Pedagoški	Učak	Učak
Sustavna provjera priprema u nastavi	24.08.2024	Pedagoški	Učak	Učak
Planiranje nastave i priprema nastave za nastavnik	25.08.2024	Pedagoški	Učak	Učak

Povijest dolazaka

Sustav bilježi prisutnost učenika kod pedagoga ili psihologa, što olakšava praćenje kontinuiteta rada.

Tražilica i filtriranje

Pregled učenika po razredu te pretraživanje po imenu i/ili prezimenu omogućuje brzi pronalazak informacija.

Ime	Prezime	Datum	Pregled
Adin	Marko	18.08.2024	Pregled
Marko	Marko	19.08.2024	Pregled
Marko	Marko	20.08.2024	Pregled
Marko	Marko	21.08.2024	Pregled

Dnevnik rada

omogućuje dnevni unos te pregled svakodnevnih bilješki i tekuće problematike. Bilješke se mogu pretraživati po datumu unosa te zasebno uređivati i brisati. Na ovaj način izrazito je olakšan pregled po danima, izbjegnuto je listanje bilježnice kao i prebacivanje iste između kolega/ica koje rade u različitim smjenama.

Bilješke vezane uz učenike

Svaki učenik ima svoj karton u kojem se evidentiraju individualne poteškoće i napredak. Primjerice: Bilješke se mogu pretraživati po datumu unosa, uređivati, brisati te dopuniti priloženim dokumentima (npr. liječničke potvrde, izvještaji s radionica, zapisnici sa sastanaka).

Datum	Učitelj	Datum
18.08.2024	Pedagoški	18.08.2024 11:30
19.08.2024	Pedagoški	19.08.2024 11:30
20.08.2024	Pedagoški	20.08.2024 11:30
21.08.2024	Pedagoški	21.08.2024 11:30
22.08.2024	Pedagoški	22.08.2024 11:30

Sustav tako omogućuje stručnim službama da se u većoj mjeri fokusiraju na individualne potrebe učenika i njihovo cjelokupno funkcioniranje u školi. Kroz dogleđno vrijeme planira se nadogradnja sustava ovisno o daljnjim potrebama stručne službe. ■

IZNIMNA SURADNJA ŠKOLE
I ARHEOLOŠKOG MUZEJA U SPLITU

Ekskluzivni muzejski suveneri

PRIPREMIO

Edi Murgić, prof.
(Izvor: "Slobodna Dalmacija")

FOTOGRAFIJE

Saša Burić/Cropix;
Ana Nikšić

Naša škola ostvarila je iznimnu suradnju s Arheološkim muzejom u Splitu. Nadahnuti spomenicima koje su upoznali u muzeju koji su izloženi u sklopu izložbe "Ecclesia et Regnum – Splitski crkveni sabori 925. i 928. godine" učenici smjera Dizajner metala i Dizajner grafičkih proizvoda uz mentorsko vodstvo svojih nastavnika Antonele Zagorac, Marija Franića i Ane Nikšić izradili su limitiranu seriju ekskluzivnih suvenira. Sami projekt nastao je u sklopu općenacionalnoga obilježavanja 1100. godišnjice osnutka Hrvatskoga Kraljevstva, a rezultat ove suradnje jest posebno dizajnirana, visokokvalitetna linija suvenira koju je Arheološki muzej u Splitu otkupio i uvrstio u svoju suvenirsku ponudu. Riječ je o suvenirima nastalim na temelju triju artefakata: par sljepoočničarki s jednom jagodom iz 10. stoljeća, pronađena uz crkvu

Rezultat suradnje jest posebno dizajnirana, visokokvalitetna linija suvenira koju je Arheološki muzej u Splitu otkupio i uvrstio u svoju suvenirsku ponudu.

sv. Petra u Muću Gornjem, zatim relikvijani križ (enkolpij) u bronci iz crkve sv. Marte u Bijaćima iz 11. stoljeća te bočna letva pluteja oltarne ograde iz Majdana u Solinu iz 11. stoljeća. Iznimno smo ponosni na ostvarenu suradnju, a učenici su izrazili veliko zadovoljstvo što su bili dio ovoga projekta i što su imali prigodu stvoriti nešto svojim rukama te su istaknuli da im odgovara kada naučeno mogu primijeniti na nešto konkretno. U nastavku vam prenosimo izjave sudionika uključenih u projekt koje su dali u intervjuu za dnevne novine "Slobodna Dalmacija". ▶

Iskucavati svaki djelić malo po malo... u momentu sam htjela odustati, a na kraju pomisliš: Ovo je baš lipo. Morali smo napraviti vlastiti alat za izradu svojih suvenira, budući da takvoga alata nema za kupiti.

Lara Nera Vukadinović,
učenica 4. razreda,
smjer Dizajner metala

Htjeli smo napraviti jednu lijepu priču, na način da djeca dođu u muzej i da im muzejski pedagog sve objasni, da prošetaju s njima, pokaže im artefakte.

Antonela Zagorac, prof.,
mentorica učenicima
smjera Dizajner metala

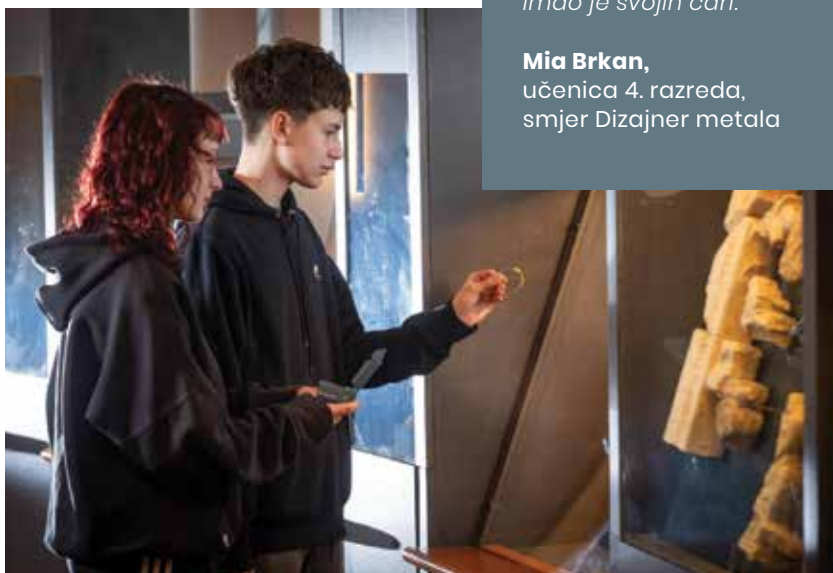
Vizualni dizajn temelji na ručnoj liniji koja simbolizira proces savijanja metala te jedinstvenost svakoga komada. Cilj dizajna bio je stvoriti ambalažu koja ne dominira proizvodom, već ga tiho naglašava i zato ima čistu formu, suptilnu tipografiju i ručno crtanu liniju koja asocira na savijanje narukvice te sam proces izrade.

Ana Nikšić, magistra dizajna, mentorica učenicima smjera Dizajner grafičkih proizvoda

Bilo je teško i dosta smo puta išli ispočetka, ali bez obzira na to projekt je bio interesantan i imao je svojih čari.

Mia Brkan,
učenica 4. razreda,
smjer Dizajner metala

Vrlo je važno da škola i učenici ulaze u ozbiljne projekte koji su povezani za ozbiljne kulturne i umjetničke ustanove. Učenici su imali priliku i, rekla bih, privilegij, upoznati se s vrhunskim stručnjacima iz muzeja te našim mentorima koji su im na konkretnim artefaktima pokazali i sam rad u njihovu materijalu, ali i tu vezu, tu sponu s hrvatskom kulturnom baštinom. Školi je od velike važnosti nastaviti suradnju na ovakvim projektima. Mi ne volimo da se nastava banalizira.

Sela Tecilazić, ravnateljica škole

Nadamo se da ja ovo samo prvi korak. Moram priznati da smo zaista oduševljeni. Nije da nismo očekivali nešto dobro, ali ovu visoku razinu koju su pokazali mlade kolegice i kolege... moram priznati da mogu stajati rame uz rame s već ostvarenim profesionalcima. Doslovce je nastala tišina kad su učenici prvi put donijeli dovršene suvenire u muzej.

Marina Tudor, voditeljica odjela za marketing, promidžbu i odnos sa javnošću Arheološkoga muzeja.

IZRADA SCENOGRAFSKOG REKVIZITA

Od ideje do pozornice

PIŠE Lucija Maras, 2.b
FOTOGRAFIJE školska arhiva

U sklopu školskog projekta Izrada scenografskog rekvizita, učenici aranžersko-scenografskog smjera sudjelovali su u osmišljavanju i izradi broda kao ključnog rekvizita za kazališnu predstavu. Kroz timski rad i mentorsko vodstvo nastavnika Petra Bikića i nastavnice Kristine Krstinić, učenici su prošli cijeli proces rada – od početne ideje i skica, preko odabira materijala, do same izrade i završnih dorada. Poseban naglasak stavljen je na kreativnost, funkcionalnost i održivost u dizajnu. Cilj aktivnosti bio je razvijanje praktičnih vještina iz scenograf-

skog dizajna kroz timski i kreativan rad. Učenici su primjenjivali stečena znanja te se upoznali s procesom pripreme i realizacije kazališne predstave. Osnovna namjena aktivnosti bila je izrada broda kao ključnog scenografskog rekvizita za kazališnu predstavu. Rekvizit je izrađen kao podrška umjetničkoj produkciji plesnog studija i Hrvatskog doma. Aktivnost se provodila kroz rad u manjim grupama uz mentorstvo nastavnika i suradnju s vanjskim partnerima. Realizirana je u raz-

doblju od rujna do prosinca kroz redovite tjedne termine, a završila je prezentacijom i postavljanjem scenografskog rekvizita prije premijere. Troškove materijala, zaštite opreme i transporta rekvizita osigurao je Hrvatski dom. Vrednovanje aktivnosti temeljilo se na kvaliteti izrađenog rekvizita, timskom radu i angažmanu učenika. Dobiveni rezultati koristit će se za unapređenje nastavnih metoda, planiranje budućih suradnji te praćenje i dokumentiranje uspjeha učenika. ■

Inspiraciju crpimo iz svega što nas okružuje i što vidom, sluhom, okusom, mirisom i memorijom možemo u metalu, nama bliskom materijalu, materijalizirati, a ovog puta mentori su nas posebno poticali da se koloristički razigramo.

Svake godine naša mala marljiva radionica izradi seriju jaslica. Inspiraciju crpimo iz svega što nas okružuje i što vidom, sluhom, okusom, mirisom i memorijom možemo u metalu, nama bliskom materijalu, materijalizirati. Tako su nastale jasllice nadahnute dječjim drvenim igračkama iz prošlosti, klepetušama iz naše kulturne baštine, prenosive jasllice, anđeli – svirači koji kao da su sišli sa slika starih majstora i obukli neko novo, modernije ruho te jasllice – stare kartoline, i mnoge druge...

IZLOŽBA UNIKATNIH JASLICA

“Pomaknute jasllice maknutih jasličara”

PRIPREMIO Edi Murgjić, prof.
(Izvor: “Slobodna Dalmacija”)

FOTOGRAFIJE Tom Dubravec/Cropix

Unikatne prikaze “pomaknutih”, drugačijih jasllica ovog su Božića predstavili učenici naše škole u prostorijama Francuske alijanse u vidu izložbe simpatičnog naziva “Pomaknute jasllice maknutih jasličara”. Originalno radove izvedene u mesingu, drvu, keramici, bakru i emajlu osmislili su i izradili Ana Gradski, Barbara Burazin, Gloria Svaguša, Marta Jurić, Leon Bebić, Toma Slipčević i Šimun Šušmelj, učenici 3.b razreda, smjera Dizajner metala uz vrijednu podršku svojih mentora Maria Franića, Antonele Zagorac i Ane Nikšić.

Pismo koje je pratilo izložbu je u kaligrafskom duhu, a boja kao lajtmotiv koji povezuje sve je “magenta”, vibrantna i vedra zagasitoružičasta. Tema izložbe bila je sakralna, ali cijela je interpretacija “pomaknuta”, pa je odabir boje kaligrafskog pisma mnogima (ne) očekivan, ali opet suvremen, svjež i dobrodošao. Urbana sredina – Split – u kojoj smo postavili izložbu tražila je novi jezik, i stoga smo komunicirali njime. ■

Čarobni napitak Djeda Božićnjaka

SKENIRAJ KOD
I POGLEDAJ
PREDSTAVU

PIŠE Tia Bakotić, g3.m
FOTOGRAFIJE Dora Tadić, g3.m

Što se dogodi kada zapuše strašan vjetar i sa Djedičinog stola odnese pisma u kojima su zapisan božićne želje šumskih stanovnika? Tko će to popraviti? Kako će Djedica stići saznati sve želje prije Božića? Sve to, i još puno više, otkrila nam je dramska skupina naše Škole koja je odigrala predstavu „Čarobni napitak Djeda Božićnjaka“ u školskoj knjižnici. Veselila su se dječica, mala i malo veća – igrokazu, priči, glazbi, plesu i podjeli slatkih paketića. Bilo je lijepo, smiješno i veselo i za nas učenike i za profesore. Dramska skupina s učenicima iz 2.a, 3.a, 3.b i g3.m razreda sa svojom mentoricom, profesoricom Žanom Mačkutić, ovom je predstavom svima uljepšala blagdanske dane. ■

Kako bismo olakšali teške životne trenutke i uljepšali prostore korisnicima KBC Split, Škola je bolničkom centru poklonila dvoje jasllice iz fundusa škole čiji učenici svake godine naprave jasllice u novoj tehnici. Jasllice su u bolničke prostore postavljali učenici trećeg razreda, smjer aranžersko-scenografski dizajn, uz mentorstvo nastavnice Tanje Ukas. Na Kliniku za ženske bolesti postavili smo jasllice izradene od drveta, a na centralni ulaz u stacionar na Firulama jasllice izradene od scenografskog vitraja. Riječ je o jednoj posebnoj tehnici lijepljenja bojanog stakla. Inicijator suradnje bila je vjeroučiteljica Nada Barać koja je potvrdila da su djeca s puno ljubavi i veselja prionula ovom zadatku. Želja nam je bila uveseliti sve pacijente i posjetitelje bolnice za vrijeme došašća i božićnih blagdana. Nadamo se da će ova lijepa suradnja prerasti u tradiciju. ■

Božićne jasllice za KBC Split

PIŠE Tanja Ukas, prof.
FOTOGRAFIJE školska arhiva

Za Vukovar srcem i korakom

PIŠE Brankica Galić, prof.
FOTOGRAFIJE školska arhiva

Tijekom studenog, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju – Split provela je niz aktivnosti posvećenih obilježavanju Dana sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje. Kroz različite školske projekte, radionice i prigodne programe, učenici i nastavnici pokazali su poštovanje i zahvalnost prema svim stradalima.

U srijedu, 12. studenoga 2025., održana je tradicionalna humanitarna utrka „Srcem i korakom za Vukovar“. Naša škola je i ove godine sudjelovala u organizaciji događaja u suradnji sa Zdravstvenom školom. Ovu aktivnost vodila je vjeroučiteljica Brankica Galić. Kroz zajedničke aktivnosti – tisak majica, diploma i zahvalnica, koordinaciju u uređenju prostora, pripreme pozdravnog programa za sve sudionike te podjele nagrada – pokazalo se koliko zajedništvo, solidarnost i kultura sjećanja znače našim učenicima i danas. Na utrci je sudjelovalo 450 učenika iz splitskih srednjih škola, a od toga 65 učenika naše škole pod mentorstvom profesora Nenada Ugrina. Ponosni smo na našu učenicu Valentinu Živković (3.or) koja je ove godine osvojila drugo mjesto. Od srca joj čestitamo!

Medijski tehničari uz mentorstvo profesorice Dubravke Dabro upriličili su prigodnu kratku radio emisiju koju su poslušali svi učenici škole.

Uoči same godišnjice, učenici i nastavnici zapalili su svijeće uz Vukovarsku ulicu i tako se pridružili građanima Splita u ovoj impresivnoj akciji. Plamen svijeća simbolično je osvijetlio naše sjećanje i zahvalnost Gradu Heroju.

Kroz sve aktivnosti proveden je cilj – potaknuti mlade na promišljanje o važnosti hrabrosti i zajedništva te njegovanje sjećanja na žrtve Vukovara i Škabrnje. Studeni je i ove godine u Školi za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split protekao dostojanstveno i u znaku dubokog poštovanja prema svim stradalnicima Domovinskog rata te svijesti o važnosti mira koji su nam upravo oni omogućili. ■

Dani kruha i zahvalnosti

PIŠE Nada Barać, prof.
FOTOGRAFIJE školska arhiva

Unašoj školi svečano su obilježeni Dani kruha – dani zahvalnosti za plodove zemlje te Međunarodni dan borbe protiv siromaštva, s naglaskom na važnost dijeljenja i solidarnosti. U četvrtak 16. listopada 2025. svečano smo obilježili Svjetski dan hrane i Međunarodni dan siromaštva koji se obilježava 17. listopada. Aktivno su sudjelovali učenici svih razreda i profesori, uz vodstvo i organizaciju vjeroučiteljice Nade Barać. Program je bio posvećen zahvalnosti za hranu, učeći učenike o važnosti kruha i zdravih navika, ali i poticanju empatije pomoći potrebitima. Učenici su s velikim entuzijazmom pripremali raznovrsne pekarske proizvode i slastice. Među specijalitetima koje su djeca pekla i pripremala našle su se: krafne, vafle, palačinke i topli sendviči. Ključan dio obilježavanja bila je humanitarna akcija. Učenici su od kuće donijeli i pekarske proizvode te ih potom prodavali u sklopu humanitarne tržnice. Sva prikupljena sredstva namijenjena su pomoći siromašnima, čime je na najbolji način spojen Dan kruha s Danom siromaštva.

Uz vodstvo i mentoriranje profesorice Sonje Ortner, učenici su aktivno sudjelovali u izradi edukativnih i poticajnih plakata na temu siromaštva. Cilj izrade plakata bio je vizualno predstaviti problem siromaštva, osvijestiti školsku zajednicu o njegovim uzrocima i posljedicama. Plakati su izloženi na štafelajima u našoj školi. Obilježavanje Dana kruha i Dana siromaštva uspješno je spojila tradiciju, edukaciju i humanitarni rad. Učenici su pokazali kreativnost u pripremi jela i veliku spremnost za sudjelovanje u humanitarnoj akciji čime su dali značajan doprinos podizanju svijesti o važnosti zahvalnosti za plodove zemlje i pomoći bližnjima. ■

BORANKA 2025.

Uspješna akcija pošumljavanja

PIŠE Ana Topić, prof.
FOTOGRAFIJA Siniša Frangeš

Kampanja Boranka do sada je okupila više od 12,500 volontera iz čitave Hrvatske, ali i inozemstva, a vrijedni volonteri do sada suposadili više do 130,000 novih stabala!

Učenici Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju i ove godine su sudjelovali na Boranki, koja je održana na opožarenom području uz hotel Medena u Trogiru. Ukupno 20 učenika/ca (Dunja Mikšić, Diego Fras, Mario Radman, Toma Ljubica, Duje Duplančić, Hana Berač, Marko Kristijan Lejo, Luka Kovačević, Lea Delić, Mira Aužina, Bartul Trnjar, Ani Matić, Lovre Bura, Petra Vučićić, Roza Fahrenwald, Petra Divić, Karmen Šalov, Majda Zehić, Maja Stolica i Loreta Hrga) u pratnji nastavnice Ane Topić prišlo je uz motiku, kamenu unatoč. Organizatori kampanje Boranke – Savez izviđača Hrvatske, Hrvatske šume, Hrvatska gorska služba spašavanja i Ravnateljstvo civilne zaštite potrudili su se da sve bude kako treba, od prijevoza, sadnica, stručnih savjeta i okrijepe za volontere. Boranka se nastavlja i to na području Šubićevca u Šibeniku i očekuje se angažman novih volontera srednjih i osnovnih škola kao i tvrtki na lokalnoj i nacionalnoj razini. Očuvajmo Hrvatsku lijepom i zelenom! ■

Matematika i klimatske promjene

PIŠE Lana Lukas, g1.m
FOTOGRAFIJA školska arhiva

U prosincu 2025., održana je Zlatna večer matematike, događanje koje već tradicionalno potiče popularizaciju matematike i razvijanje kreativnih, inovativnih pristupa učenju. Manifestacija se i ove godine odvijala istovremeno u više dalmatinskih gradova – Splitu, Zadru, Šibeniku, Kninu, Dubrovniku i Metkoviću, čime je matematika još jednom izašla iz učionica i postala dostupna široj zajednici. Glavne teme ovogodišnjeg programa bile su „Matematika i klimatske promjene“ te „Matematika i nada (Math & Hope)“, u skladu s međunarodnim obilježavanjem Dana matematike. Sudionici su kroz radionice, izlaganja i projektne aktivnosti imali priliku vidjeti na koje se sve načine matematika može primjenjivati u razumijevanju klimatskih pojava, energetske učinkovitosti i održivog razvoja.

Naši učenici g1.m i g2.d razreda sudjelovali su u programu u pratnji svoje profesorice Biljane Krstulović, aktivno istražujući radionice, rješavajući matematičke izazove i prateći prezentacije pripremljene od strane učitelja, nastavnika i učenika iz osnovnih i srednjih škola. Program su dodatno obogatila javljanja učenika, reportera, uživo iz svih gradova, koja su se mogla pratiti 2. prosinca od 18:00 do 18:30 na službenom YouTube kanalu Zlatne večeri matematike. Time je događanje dobilo još jaču povezanost i zajednički duh svih sudionika. U sklopu manifestacije predstavljeno je više primjera dobre prakse iz školskih kurikulumu, među kojima su projekti o statistici, globalnom zatopljenju, klimatskim izazovima, upotrebi umjetne inteligencije u energetici i podizanju ekološke svijesti. Ovi radovi pokazali su da matematika može biti ključni alat za razumijevanje svijeta oko nas, ali i za stvaranje rješenja koja doprinose održivoj budućnosti. Ovogodišnja Zlatna večer matematike još je jednom potvrdila da matematika nije samo školski predmet, već i prostor istraživanja, suradnje i kreativnog razmišljanja. Učenici su kući ponijeli nova znanja, iskustva i motivaciju, a cijeli događaj završio je u pozitivnom ozračju koje najbolje pokazuje zašto je ova manifestacija toliko posebno mjesto susreta matematike i zajednice. ■

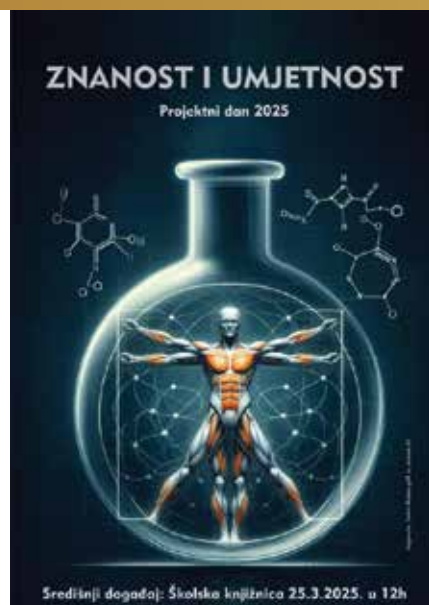
Projektni dan: Znanost i umjetnost

PIŠE Teodora Grgić Jeličić, prof.
FOTOGRAFIJE školska arhiva

Dizajneri keramike su izradili ornament na tanjuru koji vrtnjom na većoj brzini može dočarati kretanje kao kod projekcije crtanog filma. Dizajneri unutrašnje arhitekture su izložili svoje uratke namještaja. Aranžersko-scenografski dizajneri su izložili svoje dekorativne plakate na temu biomimikrija, inspiracija iz prirode. Izložena olovka XL formata u atriju škole imala je simboličko značenje – s njom pišemo i s njom crtamo, a ako povežemo to sa izumom penkala koju je izumio Slavoljub Penkala onda nam je ta olovka još značajnija.

Jubilarni projektni dan je uspješno završen, učenici su izradili veliki broj izložaka, a prema reakcijama kada vide svoj izloženi rad, vidjeli smo da su zadovoljni prikazanim.

Naš projektni dan ide dalje, temu smo za sljedeću sezonu odredili, a to je minimalizam i maksimalizam. ■

Svrha projektnog dana je međusobna povezanost i suradnja, širenje primjera dobre prakse, doprinos rezultata projekta profesionalnom ugledu škole. Mi imamo tradiciju koja se od 2015. planira i izvodi kod nas. Prošle godine smo projektni dan obilježili na sto pedesetu godišnjicu rođenja Ivane Brlić Mažuranić, koju smo obradili kroz suradnju dizajnera metala, talijanskog jezika, engleskog jezika i grafičkih urednika-dizajnera. Tema Znanost i Umjetnost nam je dala inspiraciju za izradu učeničkih radova u raznim smjerovima naše škole. Dizajneri metala su pokazali tradicionalnu obradu metala iskucavanjem i emajliranjem.

PIŠE Tanja Ukas, prof.
FOTOGRAFIJE školska arhiva

Izložba učeničkih radova

Već treću godinu postavljamo našu tradicionalnu izložbu u prostoru Sveučilišne galerije. I ove godine smo se predstavili sa učeničkim radovima napravljenima na nastavi tijekom školske godine kao vježbu, maturalni rad ili ciljano za temu projektnog dana koja je ove godine bila „Znanost i umjetnost”. Dizajneri unutrašnje arhitekture izložili su namještaj i makete interijera. Aranžersko-scenografski dizajneri su se predstavili s nekoliko prošlogodišnjih i ovogodišnjih maturanih radova napravljenih od stiropora, terakote i keramike i s velikom dekoracijom Barkoda

koju smo izložili u atriju škole. Dizajneri keramike donijeli su mnoštvo uporabne keramike napravljene tehnikom modeliranja ili na lončarskom kolu, a dizajneri metala izložili su radove napravljene u tehnici iskucavanja i emajliranja metala.

Učenici zanimanja “web dizajner” nagrađeni su za ideju o kripto kranama dok su nam učenici grafičkih usmjerenja pokazali kako vješto osmišljavaju grafički dizajn za kutije, etikete za boce... Medijski tehničari su nam pokazali kako ilustracije detalja iz džungle animiraju u film u kojem su oživjeli životinju iz mašte. Na izložbi smo izložili plakate na kojima smo objasnili sve o mobilnostima koje smo imali tijekom prošle školske godine sa školama s kojima surađujemo u Erasmus programu.

Sve radove su učenici napravili u skladu s planom i programom zanimanja u kojem se školuju u našoj školi pod mentorstvom svojih stručnih profesora. ■

IZLOŽBA EDUKATIVNIH PLAKATA

Kamo s elektroničkim otpadom?

PIŠE Dea Drlje, g2.b
FOTOGRAFIJE Školska arhiva

Neppravilno odlaganje elektroničkog otpada sve je veći globalni problem koji se tiče svih nas, a nažalost često smo i sami uzročnici problema. Stoga su, povodom Međunarodnog dana e-otpada koji se obilježava 14. listopada, naši mladi grafičari izradili edukativne plakate koje su izložili u školskom atriju i tako mnogima riješili nedoumice oko pravilnog zbrinjavanja starih mobitela, računala i kućanskih uređaja. ■

Tipografija oko nas

PIŠE Dora Tadić, g3.m

Usklopu predmeta Kreativna fotografija zadatak medijskih tehničara bio je promotriti okoliš koji svakodnevno gledamo i u njemu pronaći što više slova skrivenih u prirodi, arhitekturi i okolišu koji nas okružuje. Jedino pravilo bilo je da prava slova s grafitu, natpisa ili znakova nisu dozvoljena. Šetali smo oko škole, zavlacili se među drveće, gledali svud oko sebe, a dobro poznata mjesta i predmete odjednom smo promatrali potpuno drugim očima. ■

Album cover ne smije biti samo ukras

Cover albumu daje identitet i kontekst

PIŠE Lovre Parađina, g.4.b

Kao netko tko glazbu sluša puno i previše, ali se istovremeno ozbiljno priprema za karijeru u dizajnu, s vremenom sam počeo primjećivati da album cover nije samo ukras, već je jedan od ključnih elemenata cijelog glazbenog projekta. Prije nego čujemo prvu sekundu pjesme, već smo ušli u taj svijet kroz samo jednu sliku. Zanimljivo je da to očito više nije samo osjećaj fanova i dizajnera, jer u lipnju 2025. Grammyji su najavili da će od 2026. uvesti potpuno novu kategoriju koja nagraduje najbolji album cover, odnosno vizualnu reprezentaciju albuma koja postaje jednako relevantna koliko i glazba koja se krije iza nje.

Grammyji su najavili da će od 2026. uvesti potpuno novu kategoriju koja nagraduje najbolji album cover, odnosno vizualnu reprezentaciju albuma koja postaje jednako relevantna koliko i glazba koja se krije iza nje.

Album cover trebao bi odgovarati albumu

Dobar album cover trebao bi vizualno prevesti zvuk ili atmosferu albuma u sliku. Kad ga pogledamo, trebalo bi nam biti jasno u kakav svijet ulazimo; mračniji, nježniji, elektroničan, sirov, nostalgičan ili potpuno nepredvidiv. Najbolji coveri koriste vizualne reference, simbole i kulturne znakove koje publika već instinktivno prepoznaje, pa zato djeluju brzo i bez objašnjavanja. To ne mora biti ništa pretenciozno, ali mora biti smisljeno i u skladu s onim što se događa u glazbi.

Zašto album coveri funkcioniraju?

Album coveri funkcioniraju zato što glazba danas rijetko živi sama. Ljudi glazbu otkrivaju većinski preko vizualnih platformi, a ne preko zvuka. Većinski su za to odgovorne društvene mreže, streaming platforme, ali i merch samih umjetnika. Slika postaje ulazna točka, a glazba dolazi tek nakon nje. Cover ima zadatak uhvatiti pažnju u nekoliko sekundi i dovoljno jasno signalizirati "što je ovo?" i "za koga je ovo?". Osim toga, cover daje albumu identitet i kontekst. Publika se često ne sjeća tracklista, ali se sjeća "onog albuma s ljubičastim nebom", "onog bez omota" ili "onog s planinama i zelenim slovima". Vizual tako postaje okidač u glavama ljudi koji povezuje pjesme u cjelinu i vraća ih u glavu i godinama kasnije.

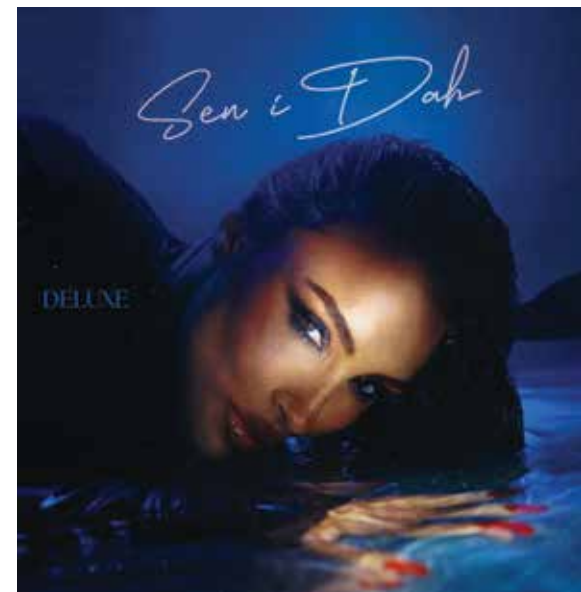
Album coveri u regiji

Kod nas se album coveri često rade onako usput, samo da nešto postoji, što je zapravo šteta. U domaćoj glazbenoj industriji najčešći pristup je da se za album, singl ili EP, jednostav-

no uzme kadar iz spota ili fotografija nastala tijekom snimanja. Razlog je uglavnom vrlo praktičan: ako se već ulaže u spot, zašto onda još jednom plaćati fotografa, šminku, styling, scenografiju i ostalo samo zbog jedne fotografije koja će predstavljati cijeli projekt? S financijske strane to ima smisla, ali s umjetničke strane najčešće ne. Na taj način se identitet cijelog albuma reducira na jednu jedinu scenu iz jednog spota za jednu pjesmu, što jednostavno nije dovoljno. Trebamo imati na umu da je album više od zbirke pjesama, a da je cover više od nekakvog omota. On je prvi kontakt s publikom i vizualna poveznica za ulazak u svijet albuma. Spotovi i album coveri trebaju postojati upravo zato da te privuku, da te uvuku u glazbu čak i prije nego što kreneš s preslušavanjem. Zanimljivo je i to da se često dogodi da se neke pjesme sjećamo kroz sliku, a ne obrnuto. Nekad ne znamo ime albuma ili točan naziv pjesme, ali vrlo se jasno sjećamo upravo covera kojeg smo vidjeli na streaming servisu, na playlisti, u trgovini ili na feedu, jer preko 95% svijeta percipiramo osjetilom vida.

Senidah

Umjetnica Senidah je vjerojatno najbolji primjer izvođača koji gotovo nikad ne promaši vizualnu stranu svojih albuma. Kod nje je uvijek jasno da cover nije nastao kao sporedni proizvod, već kao dio šireg identiteta. Njeni albumi Bez tebe, Za tebe te Sen i Dah ne pričaju priču samo glazbom i tekstovima, nego i vizu-

alnom reprezentacijom. Zajedno govore o njenoj evoluciji kao osobi, ali i umjetniku. Albume Bez tebe i Za tebe Senidah posvećuje majci. Na albumu **Bez tebe** prolazi kroz vrlo teške emocije gubitka i tuge. Glazba je hladna, ponekad depresivna, a cover to precizno prati. Na albumu **Za tebe** se udaljavamo od umjetnice. Album je brži, plesniji, ali emocionalno težak. Tuga je ovaj put umotana u elektroniku i ritam. Njene atvorene oči na coveru kao da sugeriraju da je prihvatila gubitak koji ju je ranije razorio. Treći studijski album **Sen i Dah** glazbom i dizajnom covera okrenut je prema budućnosti: Senidah je okrenuta je nadesno, ali gleda ravno u nas - gleda u sadašnjost.

Zaključak

Album coveri su danas više od omota jer daju albumu identitet, stvaraju prvi dojam i često odlučuju hoćemo li uopće zapamtiti glazbu. U svijetu u kojem se glazba otkriva kroz ekrane, vizual postaje početna točka, a zvuk dolazi tek nakon. Zato cover nije sporedan detalj, nego dio glazbenog projekta jednako važan kao i produkcija, tekst ili concept. Ako prihvatimo da glazba nije samo nešto što se sluša, nego nešto što se i gleda, onda više nije čudno da će se u budućnosti albumi ocjenjivati i po tome kako izgledaju, a ne samo kako zvuče. ■

KAD SLIKA GOVORI VIŠE OD RIJEČI

Fotografijom protiv nasilja

PIŠE Maja Zekan, g3.m

Povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama koji se obilježava 25. studenog snimile smo seriju fotografija kojima smo htjele podići svijest javnosti o problemu s kojim se svakodnevno suočava svaka četvrta žena, djevojka, majka, kći... Fotografije su snimile medijske tehničarke, Vita Duganžić, Ana Erceg, Kaja Kadić, Dora Tadić, Maja Zekan i Lara Žuljević, učenice g3.m razreda u sklopu predmeta Kreativna fotografija, uz pomoć školskih prijatelja i kolega, web dizajnera iz g4.m razreda te mentorstvo profesora Bartula Pejkovića i Edija Murgića. ■

TEMA BROJA

Koji si đir?

PIŠE Anela Jukić, prof.
ILUSTRACIJE Tea Knežević, g4.b,
Anastasiia Tkachenko, g3.b

U ovom dijelu našeg broja ulazimo u svijet stilova, identiteta i različitih đireva mladih danas. Ovdje upoznajete ljude, njihove navike, hobije, interese i načine na koje žive svoju svakodnevnicu, a proveli smo i jednu malu anketu koja će vam se, nadamo se, svidjeti. Svaki tekst, fotografija i priča dio su jedne veće slike – generacije koja se izražava na svoj način. Nadam se da ćete na ovim stranicama pronaći nešto za sebe – pa možda se i nadahnuti za neki novi i svoj – đir :)

KOCKA

Više od kluba...

PIŠU Dora Tadić i Maja Zekan, g3.m
FOTOMONTAŽA Maja Zekan, g3.m

Klub Kocka, kao jedan od rijetkih alternativnih klubova u Splitu, mladima pruža inovativne programe te im osigurava prostor, tehničke uvjete kao i mentorstvo za istraživanje i eksperimentiranje u svim područjima glazbenog i vizualnog stvaralaštva. Na više tisuća manifestacija sudjelovalo je preko 100 tisuća posjetitelja, što Kocku čini najdužvječnijim projektom za nezavisnu kulturu mladih u Splitu i šire. Kocka nije samo klub, to je mjesto gdje se mladi mo-

gu doći zabaviti, podružiti i naučiti nešto novo sudjelujući na brojnim radionicama koje pokrivaju razne vrste umjetnosti ili možda tehnike. Otvoreni su prema svima, neovisno o nečijoj dobi, spolu, seksualnoj orijentaciji, itd.

Što se tiče noćnog života, osobno smatram Kocku najboljim mjestom za izlaske. Ne samo što imaju raznolike programe i ne drže se samo određenih žanrova, već ih smatram i najsigurnijim klubom u Splitu.

Kocka nije samo klub, to je mjesto gdje se mladi mogu doći zabaviti, podružiti i naučiti nešto novo sudjelujući u raznim radionicama.

Od programa su poznati „**trepći**“ – **trep/rep**, „**zloSTavljanje**“ – **metal**, „**trešija**“ – **trash**, „**peta dijagnoza, kolektiv**“ – **techno** i mnogo drugih. A najpoznatiji događaj definitivno bude Halloween koji se održava već dugi niz godina. ■

Dora Tadić, volonter 2 godine:

Jako sam zahvalna što imamo tako supportive udругu kao što je klub Kocka. Dali su mi priliku volontirati kao fotograf na velikim eventima bez ikakvog iskustva. Radila sam sa starijim i puno iskusnijim fotografima i naučila masu toga. Danas kada zarađujem od toga i posjedujem naprednu opremu putevi me uvijek vraćaju na vikende na Domu. Nikada im neću zaboraviti što su me prihvatili u svoju udругu kada sam, blago rečeno, bila loša u onome što radim. Posla uvijek ima, i bude napornih dana, ali Kocka nam se zahvali s besplatnim ulazima na programe i malim znakovima pažnje. Osim što sam fotograf u klubu, radila sam i na ulazu, pripremala backstage za izvođače te sam nedavno dobila zaduženje voditi TikTok profil kluba Kocke. Zaduženja je sve više, a volontera sve manje. Ako vas zanima više ili su vas naše priče privukle, javite se na instagramklubkocka i postanite dio naše volonterske zajednice!

Maja Zekan, volonter 3 godine:

U Kocke sam počela volontirati u prvom razredu srednje škole. Prijavila sam se da vidim kako je i neopisivo mi je drago da jesam jer sam upoznala puno novih krasnih ljudi i stekla puno iskustava. Uvijek je zabavno otići sa ekipom na Dom, ali i doznati kako to sve funkcionira. Svaki tjedan imamo sastanke na kojima imamo pregled svega što se dogodilo prethodni tjedan, a volonteri svaki mjesec dobiju listu obveza s koje biraju što žele raditi. S liste se može birati rad na upadu, garderobi, čišćenje, fotkanje, dizajn i još mnogo stvari. Probala sam svašta po malo, naravno, neki su poslovi teži i dosadniji od drugih, ali je najbitnije, da se zadatci ne rade jer ti idu u korist, već jer želiš pomoći zajednici. Jer na kraju je ipak najbitnije da nam svima bude najbolje što može biti.

ANKETA

GLAZBA & izlasci

RAZGOVARALI

Mirko Đuka, g2.b,
Nicol Brničević, g2.b

ILUSTRACIJA

Emma Jurišić, g3.m

Kako je to izgledalo
u Splitu nekad...
a kako danas :)

Među učenicima i nastavnicima naše škole proveli smo anketu na temu njihovih glazbenih interesa, načinu slušanja glazbe, ali i o omiljenim mjestima za izlazak. Zanimalo nas je koju vrstu glazbe preferiraju, preko kojih medija je slušaju, izlaze li (još) u klubove te kakva glazba se danas, po njihovom mišljenju, može najčešće čuti u klubovima ili na playlistama. Cilj ankete bio je usporediti glazbu, mjesta izlaska i način provođenja slobodnog vremena nekad i sad. Kroz nekoliko pitanja, učenici i profesori, podijelili su nam svoja iskustva te omogućili zanimljiv uvid u međugeneracijske sličnosti i razlike. Također, anketa nam je otkrila da iako su ispitanici različitih dobnih generacija, glazba je svima bitan dio života, ali i da su prilično upoznati s trendovima. ■

Borna Bugarin (17), učenik

Počeo sam izlaziti s 13, 14 godina. Izlazim većinom u Kocke, Ghetta i Spacea. Iako volim svu glazbu osim cajki, moji izlasci su većinom na techno, rock i rap programima.

Toni Santrčić (39), prof. povijesti

Glazba mi je jako važna. Slušam uglavnom rock glazbu, najčešće preko mobitela. Počeo sam izlaziti s 15 godina, ti izlasci su bili na mjestima kao što su Kocka i Zanat gdje bi slušao rokiju. Danas i dalje izlazim u Kocke i na mjesta kao što su Porat i Basket. Po mom mišljenju, mladi danas pretežno slušaju pop, a manje rock glazbu.

Leonarda Kovač Komerički (16), učenica

Volim svašta slušati, volim soundtrackove video igrice, američku country glazbu, jazz, stare plesne pjesme, indie, swing... Glazbu slušam preko mobitela, laptopa i Spotify aplikacije, i to najčešće kad crtam ili hodam. Ne volim hodati bez glazbe. Mislim da je današnja glazba izgubila neki svoji šarm, a rekla bih da je su pop i rap najpopularniji.

Antea Božiković (15), učenica

Slušam Abbu i to preko CD playera. Završila sam glazbenu školu, a i dalje se bavim glazbom tako da mi je glazba jako bitna u životu. Mislim da se danas najviše slušaju cajke i narodnjaci, barem u Hrvatskoj.

Ana Jurjević (44), prof. fizike

Ako ne računamo matineje, počela sam izlaziti sa 16 godina na mjesta poput Metropolisa, Mississippija i Up&Down gdje se puštala sva glazba 90-ih, većinom techno. Danas izlazim u Antiquea i Fabriquea.

Greta Bilić Prčić (16), učenica

Počela sam izlaziti s 14 godina. Izlazim u klubove poput Boilera, Kocke, u Academie i u Ghetta, a najviše volim izlaziti mjesta koja puštaju rock i jazz glazbu.

Ani Matić (15), učenica

Najčešće slušam hyper pop, euro dance i ponekad rock vrstu glazbe. Glazba mi je stvarno važna i u svakodnevnom životu, jer me pokreće, daje mi sigurnost i stvara velik utjecaj na moj život, način razmišljanja i osjećaje, naročito ako pjesma sadrži dublja značenja. Glazbu volim slušati preko mobitela na svojim slušalicama. Ipak, ponekad volim raspaliti glazbu na TV-u. Vjerujem da se danas u svijetu najviše sluša pop i rap, dok kod nas ipak prevladava balkanski trap i cajke.

Anela Jukić (34), prof. hrvatskog

Kad sam bila mlađa najviše sam slušala rock glazbu. U početku indie rock, a kasnije klasični i alternativni. Volim i pop glazbu i disco 80-ih. Počela sam izlaziti negdje sa 16 godina, ti izlasci su većinom bili u Kocke, Quasimoda i O'Hare i to je većinom podrazumijevalo rock glazbu. Danas ne izlazim toliko, eventualno Advent na Kampusu ako se to računa. Glazba mi je dosta važna, i dalje volim da mi negdje u pozadini svira. Imam Spotify, koristim ga svakodnevno. Recimo kad kuham, kad mi je dosadno, čisto... eto malo da ispunim svoje slobodno vrijeme. Čini mi se da je među mladima trap jako popularan, možda neke varijante trapa, hipopa, ali i dalje vidim da se dosta slušaju cajke.

Anja Zaninović (15), učenica

Počela sam izlaziti s 13 godina u klubove kao što su Kocka i Porat. I dalje najviše tamo izlazim. Glazba na koju izlazim je većinom punk, rock i metal.

PIŠU

Talia Radić, g2.b
Anja Zaninović, g2.b

FOTOGRAFIJA

Talia Radić, g2.b

Crno nije boja,
nego stav

goth

Goth kultura nastaje krajem 1970-ih iz post-punka i naglašava individualizam, introspekciju i kritiku društvenih normi. Snažno je povezana s glazbom, posebice goth rockom, darkwaveom i industrialom. Filozofski se oslanja na egzistencijalizam i romantizam, s temama smrti, prolaznosti i melankolije kao načina suočavanja stvarnošću. Estetski koristi tamu i tabu-teme kao otpor površnosti i konzumerizmu mainstream kulture.

Suprotno stereotipima, goth kultura ne promiče nasilje i pesimizam, već omogućuje zdrav način izražavanja emocija i individualnosti. Važna je ideja da se identitet gradi svjesno i autentično, a ne prema društvenim očekivanjima. ■

KOSA

Kosa u goth kulturi često je obojana u crno, ali nisu rijetke ni jarke boje poput crvene, ljubičaste, plave itd. Frizure mogu biti ravne i elegantne, razbarušene, asimetrične ili inspirirane punk stilom. Kosa kao i šminka, služi za izražavanje osobnosti i kreativnosti te naglašava individualni stil svakog pojedinca.

đír

ODJEĆA

Odjeća je crna, teška i namjerna: čipka, koža, metal i baršun pričaju o misteriji, eleganciji i otporu. Goth stil nikad nije jednostavan ni prazan. On je slojevit, namjeran i često teatralan. Goth odjeća ne želi se uklopiti, želi se istaknuti.

ŠMINKA

Šminka je oružje i provokacija. Blijeda koža, oči uokvirene tamom te tamni ruž poput crnog ili tamnocrvenog pretvaraju lice u simbol otpora. Ona briše granice i pretvara lice u platno, naglašava slobodu indentiteta.

NAKIT I MODNI DODACI

Nakit obično uključuje srebrne ili crne metalne elemente, poput križeva, pentagrama, ankha, lubanja i lanaca. Često se nose chokeri, prstenja s dragim kamenjima te narukvice s bodljama. Nakit ima estetiku, ali i simboličku vrijednost, povezujući nositelja s temama duhovnosti, tame i mistike.

PIŠU

Ria Mandić, g2.b
Nia Zvezdana Markov, g2.b

FOTOGRAFIJA

Bartul Pejković, prof.

Naš đir: soft glam

Soft glam je stil šminkanja koji spaja eleganciju i prirodan izgled, naglašavajući crte lica bez teških tekstura i oštih linija. Fokusira se na besprijekornu, blistavu kožu, neutralne tople tonove, nježno definirane oči (često soft cat-eye) i suptilne konture, stvarajući profinjen, "zaglađen" izgled idealan za sve prigode. Ovaj stil je popularan jer pruža glamurozan dojam, ali djeluje znatno prozračnije i manje umjetno od klasičnog, teškog "full glam" šminkanja. Soft glam polako, ali sigurno postaje najpopularniji beauty stil među mlađom populacijom, ali i među poznatim i slavnim osobama pa tamo i među popularnim influencericama. ■

NJEGA KOŽE

Prije šminkanja obavezno negujem i hidratiziram kožu kremom.

BAZA

Moj prvi korak u šminkanju je nanošenje baze/ pudera. Kao bazu koristim Maybelline Fit me puder u nijansi 105, te zatim nanosim Essence korektor u nijansi 100.

TEN

Sljedeći korak je nanošenje bronzer, rumenila i highlightera. Prvo četkicom nanosim Essence bronzer u kamenu u nijansi 02 na područje čela, jagodica i nosa. Nakon bronzer nanosim Catrice rumenilo u kamenu u nijansi 010, na područje jagodica i obraza. I za kraj nanosim Catrice highlighter na područje jagodice, nosa i obrva.

MATIRANJE LICA

Kada sam završila s bazom i tenom, prelazim na matiranje lica te koristim Huda Beauty puder za matiranje u nijansi pound cake. Puder za matiranje nanosim ispod očiju, na područje oko nosa, usta i brade te na čelo.

MASKARA

Kao jedan od posljednjih koraka uvijam trepavice i stavljam maskaru. Koristim dvije maskare, prvo stavljam Maybelline Sky High maskaru te nakon nje maskaru marke Kiko Milano.

USNE

Kao posljednji korak crtam usne. Usne prvo obrubim Essence olovkom za usne u nijansi 02 te ispunjavam ostatak ružem marke Revolution u nijansi turnabout.

A large, colorful illustration of hands holding a heart. The hands are in various colors (yellow, blue, green, brown, red, purple) and are arranged in a circle, with a small yellow heart in the center. The background is a light yellow gradient.

DOBAR ĆIR

Volontiranje stvara pozitivne promjene

PIŠE Karmen Smoljanović, g2.b
FOTOGRAFIJA www.liga.hr
ILUSTRACIJA Stela Bubić, g3.b

Volontiranje je dobrovoljno, pametno iskorištavanje vlastitog vremena i znanja kako bi se pomoglo drugima i doprinijelo određenoj zajednici. Ono ima važnu ulogu u društvu jer potiče empatiju i odgovornost prema drugima. Kroz volontiranje ljudi ne pomažu samo onima kojima je pomoć potrebna nego istovremeno razvijaju vlastite vještine, samopouzdanje i svijest o problemima koji postoje u društvu. Osobno smatram da je volontiranje važno i korisno za nas mlade jer nam pruža priliku za samostalno razvijanje/odrastanje i sudjelovanje u stvaranju pozitivnih promjena. Volontiranjem mladi uče kako komunicirati, surađivati i biti uzor drugima.

Jedan od načina na koji ja doprinosim zajednici je volontiranje u Ligi za prevenciju ovisnosti. U sklopu tog volontiranja sudjelujem u raznim radionicama i edukacijama koje su usmjerene na prevenciju ovisnosti, ali i građenje vlastitog samopouzdanja, osobito kod mladih u današnje vrijeme kada smo izloženi virtualnom nasilju.

Na radionicama razgovaramo o javnom nastupu, predstavljanju uživo, nesigurnostima i sigurnostima s kojima se mladi svakodnevno susreću, aktivnom slušanju drugih i sl. Kroz razgovor i praktične aktivnosti učimo kako se izražavati, slušati druge s razumijevanjem i razvijati samopouzdanje. Velik dio našeg rada posvećen

je temama ovisnosti, poput pušenja, konzumacije alkohola, uzimanja droga i kockanja. Cilj tih radionica i predavanja je informirati mlade o štetnim posljedicama ovisnosti i potaknuti ih na donošenje zdravih odluka. Također sudjelujem u održavanju radionica u osnovnim školama za učenike petih, šestih, sedmih i osmih razreda. Radionice su prilagođene njihovoj dobi, a najčešće im govorimo o pušenju, alkoholu, drogama i kockanju / prethodno navedenim ovisnostima. Trudimo se stvoriti opuštenu i sigurnu atmosferu u kojoj učenici mogu postavljati pitanja i izraziti svoje mišljenje bez ustručavanja i straha. Osim edukativnih radionica, volontiramo i u domovima za nezbrinutu djecu, gdje provodimo kreativne radio-

Kroz volontiranje ljudi ne pomažu samo onima kojima je pomoć potrebna nego istovremeno razvijaju vlastite vještine, samopouzdanje i svijest o problemima koji postoje u društvu.

nice. Kroz crtanje, izradu raznih radova i zajedničko druženje, djeci pružamo priliku za opuštanje i osjećaj prihvaćenosti. Naše voditeljice dodatno nas motiviraju i nagradju organiziranjem zajedničkih druženja i nagradnih izleta, što nam pomaže kod ostvarivanja boljih međusobnih odnosa među nama, volonterima. ■

Volontiram jer volim pomagati

PIŠE Ena Bokarica, g2.m
FOTOGRAFIJE www.liga.hr
ILUSTRACIJA Stela Bubić, g3.b

Krenula sam na volontiranje u Ligi za prevenciju ovisnosti nakon što su nam održali predavanje u školi. Došla sam na prvi sastanak lige i odmah sam se osjećala dobrodošlo. Volontiram jer volim pomagati drugima, nebitno hoće li to biti više ljudi ili samo jedna osoba. Volontiram jer je to način da pomognem zajednici i ljudima na većem nivou nego što sam mislila da je moguće sa 16 godina.

Do sada sam sudjelovala u dvije akcije. Prva je bila bojanje ograde u Dječjem vrtiću Marjan-Mandalina. Krenuli smo ujutro oko 9 sati i završili kasnije oko 14:00. Bojali smo ogradu, družili se, zabavljali i pričali. Druga akcija bila je izrada božićnih čestitki u dječjem domu Maestral. Proveli smo jutro s djecom uz izradu mnogih božićnih čestitki.

Djeca su uživala, a i mi smo. Ovo je akcija koju se definitivno veselim ponoviti iduće godine. Na volontiranju imamo šansu pomoći svima, pa čak i samima sebi. Predivan je osjećaj kada znaš da si napravio/la nešto dobro za drugoga, a tebe nije ništa koštalo. ■

Volontiranje nas povezuje

PIŠE Nina Peričić, g2.m **ILUSTRACIJA** Leor Pervan., g2.b

Prije godinu dana sam se pridružila volonterima iz Lige za prevenciju ovisnosti zbog toga što mi se činilo zanimljivo volontirati i uz to pomoći zajednici kroz volontiranje. Naše voditeljice Ivana i Lile su od prvog sastanka jako velikodušne, te su učinile sve kako bi sastanci u Ligi bili zabavni. Naša Liga provodi edukacije u osnovnim školama vezane uz temu ovisnosti. Zbog toga što moja generacija volontera po prvi put volontira u osnovnim školama Lile je vodila edukacije, a mi smo joj pomagali. Tema edukacija su ovisnosti, ali vrsta ovisnosti o kojoj govorimo ovisi o razredu. Petim razredima govorimo o ovisnosti o internetu, šestim razredima o pušenju i alkoholu, sedmim razredima o drogama te osmim razredima o kockanju. Osobno nisam nikad dosad bila na edukacijama za osme i sedme razrede, ali mogu reći zasigurno da je način rada i povezivanja s razredom isti te kako Lile zna točno kako razred zainteresirati za temu te ih potaknuti na sudjelovanje u edukacijama. Jako je bilo zanimljivo sudjelovati u ovim edukacijama, a zainteresirani izrazi lica učenika bili su najbolja nagrada za nas. ■

PRONAĐI SVOJ DIR

Jedna mladost

Jedna Mladost je centar za mlade u Splitu za djecu u dobi od 7 do 18 godina. Udruga je nastala s idejom poticanja mladih na učenje znanja i vještina koje ne moraju nužno moći naučiti u školi.

Svake subote Jedna Mladost održava niz različitih tečajeva prilagođenih mladima željnim proširivanja znanja i vještina u nizu različitih područja. Uz tečajeve i klubove o liderstvu, poduzetništvu, video montaži, programiranju i grafičkom dizajnu, mladi Jedne Mladosti imaju mnogo zanimljivih prilika za učenje!

Također, jednom mjesečno, u svrhu odmaka od svakodnevnice te posebice mobitela i računala, udruga organizira za članove aktivnosti kojima im omogućava kvalitetnije provođenje slobodnog vremena. Tako su do sada organizirali izlete, paintball, kuglanje, filmske večeri, Halloween zabave, lov na Uskršnja jaja, radionice keramike, slikanja, drvodjelstva, meditativnog crtanja, dane kartaških igara i sl.

Ako želite učiti nove stvari i razvijati svoje vještine okruženi super ekipom kao što su mladi Jedne Mladosti – kontaktirajte ih za upis na tečaj!

KONTAKT:

www.jednamladost.hr
sanja@jednamladost.hr
092 328 9620 (Sanja Kosor)

Mjesto gdje zabava, kreativnost i prijateljstvo rastu zajedno

PIŠE Ana Erceg, g3.m
FOTOGRAFIJE Jedna mladost

Za udrugu Jedna Mladost sam saznala putem interneta prije par godina. Počela sam malo proučavati o udruzi i saznala sam da održavaju razne tečajeve i radionice za mlade poput grafičkog dizajna, škole animacije i filmske škole, pa sam se prijavila. Naš tim Mladost vodi troje ljudi: Sanja, predsjednica koja voli STEM, Michael "Mićo" Freer, dopredsjednik koji voli osobni razvoj i već više od deset

Jedna Mladost je centar za mlade u Splitu za djecu u dobi od 7 do 18 godina. Organiziraju druženja i klubove, radionice i tečajeve povezane s životnim vještinama, poduzetništvom, znanosti, matematikom, tehnologijom i dizajnom.

tvne igre. Osim što se družimo u prostoru, često idemo na razna izlete, u planine ili na livade gdje održavamo piknike. Također, često i putujemo u razne gradove i države preko Erasmus programa. Tamo sam upoznala mnogo novih prijatelja s kojima se družim i izvan udruge. Zajedno

s prijateljima iz Jedne Mladosti sam osnovala i bend. Jedna Mladost raste i razvija se svaki dan, članova i novih tečajeva sve je više i naš prostor izgleda sve ljepše i zanimljivije. Ako voliš druženje i želiš probuditi svoju kreativnost pridruži nam se! ■

godina bavi se radom s mladima, pokrećući različite inicijative povezane s građanstvom i poduzetništvom i Alen, stručnjak za grafički dizajn, profesionalni nogometaš i DJ. Kad sam tamo prvi put došla, iznenadila me pozitivna energija koja je vladala među svima. Svi su bili društveni i jako ljubazni. Od tada svaku subotu idem u prostorije udruge gdje se svi skupa družimo, sviramo, kuhamo i igramo druš-

TEMA BROJA / 52

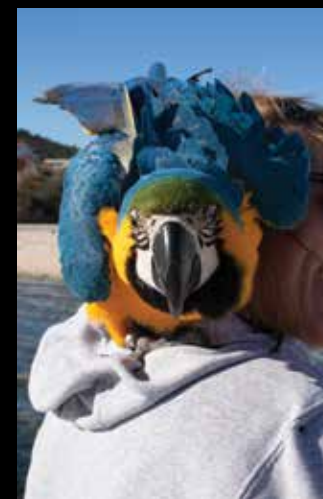

53 / TEMA BROJA

Fotografija je njen dir..

Predstavljamo Vam fotografije
Ane Erceg, učenice g3.m razreda,
smjer medijski tehničar.

Kako frigati jaje i još mnogo toga...

PIŠE Matej Aras, g4.m
FOTOGRAFIJE privatna arhiva

Frigano jaje, dosadno, naporno, ulje koje te prska, izludujuće, pogotovo kada se zalijepi za tavu ili se probuši žumanjak. Lagani, brz, ali i dosadno doručak. Šteta. Šteta jajeta, kokoši, vaših živaca ali i propuštene prilike za stvaranje nečeg uzbudljivog. Kuhanje je proces pretvaranja sirovih namirnica u nešto hranjivo i jestivo. To je značilo kuhanje za ljude prije jedan do dva milijuna godina, ali i za mnoge danas.

Ta definicija vrijedi za ljude od kojih ćete danas čuti izraze poput "A šta ću, kuhaj jer moram". Ta definicija vrijedi za iste one ljude koji su se kao djeca igrali sa plastičnim povrćem pretvarajući se da kuhaju ili koji su sa strahopoštovanjem gledali mamu kako otvara vatrenu zvijer zvanu pećnica i vješto barata smrtonosnim vrtlogom

Zašto si ne damo malo oduška, malo mjesta za neuspjeh. Zašto češće ne razveselimo dijete u sebi i pokušamo napraviti ono jelo koje smo poslali prijatelju na Instagramu s pratećom porukom - "aj napravi mi ovo".

zvanim mikser, gledajući naravno, sa sigurne udaljenosti. Isti ljudi od kojih ćete 30, 20 pa čak i 10 godina nakon čuti: "ma neću palit pećnicu, triba joj sto godina da se ugrije pa da je još moram i prat, to mi je skoro gore od pranja onih glupih žica od miksera!".

Što se dogodilo u tim godinama i mora li biti tako? Zašto si ne damo malo oduška, malo mjesta za neuspjeh. Zašto češće ne razveselimo dijete u sebi i pokušamo napraviti ono jelo koje smo poslali prijatelju na Instagramu s pratećom porukom - "aj napravi mi ovo". Čini mi se da se svi uzimamo malo preozbiljno kada dođe do kuhanja i ne znam zašto je to tako! Možda je problem činjenica da ako nešto zeznemo moramo i počistiti nastali nered? To znači da ako se okušamo u nečem novom za večeru i ne uspijemo, najgore što se može dogoditi je to da moramo čistiti 20 minuta? To zvuči kao super situacija s obzirom na to da ćemo možda otkriti novi hobi koji je ujedno i vrijedna životna vještina.

Redukcija škampa

Kuhati sam krenuo prije 10 godina kada smo prijatelj i ja trebali ljusku od jajeta

za "znanstveni eksperiment" na što mi je mama rekla "okej, ali si onda to jaje spremite za večeru". U tom momentu se nešto okrenulo u meni. Jaje na oko ne mora biti samo nešto brzo i dosadno što ti tata spremi za večeru jer je umoran već može biti ŠTO GOD TI POŽELIŠ. Nadam se da ovo ne zvuči ludo, ali, ZAR TO NIJE LUDO?

Ako voliš ribani sir, nitko ti ne brani da uzmeš kontrolu nad svojim životom i staviš hrpu ribanog sira na jaje na oko, ali osmogodišnjem meni je to bilo nešto sasvim novo. U mojih deset godina ljubavi prema hrani, sezonski sam radio u tri restorana, prvi od kojih je bio kada sam imao svega petnaest godina. Ra-

TEMA BROJA / 56

dio sam noćne smjene kao perlač suda. Svaki dan restoran smo zatvarali između 1 i 3 ujutro mukotrpnim procesom pranja ama baš svake površine u cijeloj kuhinji. Osim kasnih sati, ubijali su me i poslovi za koje sam bio zadužen, kao najmlađa osoba u restoranu uvijek ćeš naravno dobivati one najgore poslove kojih su se glavni kuhari jedva čekali riješiti. Guljenje krumpira u podrumu restorana bilo je najbliže sto su mi dopuštali da se približim hrani. Povrh toga kako bih došao do podruma prolazio sam pored plamenika gdje mi je u sjećanju ostao veliki lonac

57 / TEMA BROJA

sporo kuhajuće redukcije od škampa koju bi s vremena na vrijeme jedan od mojih mrzovoljnih kolega ravnodušno promiješao mrmļajući sebi u bradu o zadnjoj stvari koja ga je naljutila. Ta razina nebrige ljutila me jer je škampe miješao kao da to radi samo kako bi mogao prekriti stavku "promiješaj škampe" s papira kojeg mu je dao šef. Ja sam to s druge strane gledao i razmišljao o tome što bi sve dao kad bih mogao biti zadužen barem za tu redukciju. Taj posao mi je definitivno bilo najteže iskustvo s kuhinjom što ne govorim kao lošu stvar, naučio me da kao i sve drugo u životu, profesionalno kuhanje nije samo parmezani i kavijar već ribanje površina, poliranje žlica i razmatranje smisla života u podrumu restorana u 2 ujutro.

"Ne igras se s hranom!"

U nastavku ćemo pričati o tome kako se pravilno najbolje približiti kuhinji. Prvo bih vam preporučio da smanjite očekivanja, ako nemate nikakvog prijašnjeg iskustva možete biti zadovoljni ako vam prvih 50 jela ispadnu jestiva.

Ako koristite recepte birajte one jednostavnije s manje sastojaka i probajte razumjeti koju funkciju u receptu pojedini sastojci imaju i zašto. Npr. zašto panceta često ide na početku bolognesa, a zašto vino? Zašto većina recepata peršin, limun ili maslac stavljaju na samom kraju procesa. ChatGPT vam može dati detaljne odgovore na sva takva pitanja.

Također bih vam preporučio da na pamet naučite

neke "klasike" poput 5 glavnih umaka (Béchamel, Velouté, espagnole, hollandaise i saucetomat), ne nužno zbog njihovih sastojaka već okusa, tehnika i kemijskih reakcija koje ih čine tako upečatljivima. Zatim bih vam preporučio da što prije krenete smanjivati korištenje recepta iz istog razloga. Poanta nije poznavanje svakog recepta na svijetu, već razumijevanje istih. Upoznajte se s ulogama sastojaka, osnovnim temperaturama kuhanja proteina, procesima poput emulzije, osnovnim održavanjem kuhinjske opreme, osnovama teksture te probavljanjem hrane i dodavanjem soli, papra, šećera, masti ili kiseline ovisno o rezultatu.

Najbitnije od svega, uživajte u procesu, fotografirajte sastojke i završena jela, igrajte se s izgledom, teksturom i sastojcima. Ne uzimajte sve komentare k srcu, pogotovo one od roditelja/ukućana koji ne vjeruju u vaš proces. Sada samo zadržite taj stav godinu ili dvije i smatrat ćete se pravim kuharom. Zaboravite što su vam roditelji rekli, krenite i igrajte se sa svojom hranom. ■

Sportski dir: Odbojka je igra mog života

PIŠE Vita Dugandžić, g3.m
FOTOGRAFIJA privatna arhiva

Svi se mi kao djeca počnemo baviti nekim sportom. Zavalimo taj sport zbog zabave, igre i prijatelja. Nažalost, u srednjoj školi većina njih odustane od sporta kojim su se bavili od malena. Razloga tome je mnogo. Što idemo stariji, sport postaje sve više natjecateljski i gubi se ona početna zabava. Bitno postane jedino pobijediti i biti najbolji. Istina je i da ozbiljno bavljenje sportom i održavanje odličnog prosjeka u školi predstavlja ogroman napor. Također, provesti petak navečer u nekim klubovima i druženje s prijateljima zvuči mnogo primamljivije nego treniranje.

Od prvog razreda osnovne škole treniram odbojku i evo me sad u trećem razredu srednje škole još se ne dam. Ne bi ste bili prvi ako bi ste me pitali: Zašto? Odgovorila bi vam kao i svakome tko me to pitao: „Jer je to moj život.“ Odlučila sam slijediti svoj san da se jednog dana profesionalno bavim odbojkom i živim od toga.

Dosad sam prošla dosta toga: osvojila sam državno prvenstvo, igrala za reprezentaciju, igrala za sve dobne kategorije (od mladih kadetkinja do seniorka), bila sam pozvana u Cro-team i nagrađena županijskom stipendijom kao perspektivna sportašica. Uz sve te dobre stvari koje su mi se dogodile u sportu, nažalost postoje prepreke koje su me usporile, ali ne i zaustavile. Promijenila sam pet klubova, ozlijedila skočni zglob točno prije državnog prvenstva, sve utakmice koje sam izgubila te utakmice koje sam provela na klupi kao rezerva. I tek to koliko sam prijateljica i prijatelja izgubila zbog toga što sam otkazivala svako druženje zbog treninga i utakmica. Žrtva koju dajem za ovaj sport ogromna je, ali znam da se sve to jednog dana mora isplatiti. Želim vidjeti sebe u budućnosti kako igram odbojku u Americi i živim igrajući sretna.

Svi vi koji ste sada u srednjoj školi i borite se s tim da odustanete od sporta, sjetite se da je sport igra i najljepše je kad se igraš cijeli život. Kao netko tko je bio u istoj situaciji želim vam savjetovati: za svo to žrtvovanje i sav trud koji ste uložili u taj sport, dajte si još jednu šansu dok još imate snage i pokažite što stvarno možete. ■

INTERVJU:

Laura Marasović

zlatna judašica naše škole

RAZGOVARALA Eva Belić, g1.b
FOTOGRAFIJA privatna arhiva

Za početak, Laura, predstavi nam se ukratko.

Učenica sam g1.b razreda. Od 4. godine sam u sportu. Probala sam sve, od plesa, gimnastike, i na kraju se rodila ljubav prema judu. S judom sam krenula sam u prvom razredu. Osnovna škola je organizirala probni trening. Na tom treningu zapazio me je Stevo Mentus, živa legenda hrvatskog juda. Budući da sam već bila dobra gimnastičarka i k tomu ljevoruka, rekao je da sam rođena za sport.

Što je u ovom sportu posebno i što bi preporučila mladima koji razmišljaju da ga isprobaju?

Prvo što smo naučili jest disciplina i poštovanje prema drugima. U ovom sportu ima puno putovanja pa uz trening-kampove i natjecanja upoznajem puno mladih iz cijeloga svijeta i posjećujem mnoge gradove koje inače ne bih mogla.

Nedavno si osvojila zlato na Prvenstvu Hrvatske u kategoriji kadetkinja (do 16 godina). Kako izgleda trenutak kada shvatiš da si – prva?

Iskreno, taj trenutak djeluje potpuno ne-realno. Kao da još nisam svjesna što sam zapravo postigla. Iako sam već prošle godine imala odličan rezultat u U18 kategoriji, gdje sam osvojila drugo mjesto, ovo zlato ima posebnu težinu. Borila sam se s velikom ozljedom i morala izdržati čak sedam borbi protiv djevojaka koje imaju viši pojas od mene.

Koliko si se pripremala za ovo prvenstvo? Kako izgledaju tvoji treninzi i koliko ti vremena oduzimaju tijekom tjedna?

Treniramo 6 puta tjedno. Svakodnevno učimo nove tehnike. Borimo se međusobno kako bismo stekli iskustvo. Osim borbi, tu su i treninzi snage koji izgledaju kao mali vojni poligon. Za ovo prvenstvo sam se čak i najmanje pripremala jer sam imala ozljedu bicepsa koju i dalje liječim. Mislim da je u meni proradio neki inat, jer zbog ozljede nitko nije očekivao dobar rezultat.

Što bi poručila mladim ljudima koji možda misle da je teško uspjeti u sportu ili bilo čemu drugome?

Poručila bih im da je potpuno normalno imati neuspjehe, padove i čak ozljede. I ja sam sve to prošla. Ništa ne ide ravno i bez prepreka. Ali ako stvarno voliš sport kojim se baviš i uživaš u njemu, onda se svaki put digneš i nastaviš dalje. Najbitnije je da radiš ono što te čini sretnim.

Koji su tvoji planovi za budućnost? Gdje se vidiš za nekoliko godina?

S obzirom na to da imam čast trenirati u klubu sa sportašicama koje su postigle odlične europske, pa i svjetske rezultate, svakodnevni trening s njima me motivira. Nadam se da ću jednog dana ostvariti uspješnu sportsku karijeru i biti prepoznata kao vrhunska sportašica. ■

SCRAPBOOKING

NAPISALA I ILUSTRIRALA Alison Daniela Jakaša Rodriguez, g2.b

Što je scrapbooking?

Scrapbooking je kreativan hobi koji se bavi izradom stranica i albuma pomoću fotografija, papira i različitih ukrasnih elemenata. Na taj se način čuvaju uspomene i izražava osobna kreativnost. Svaki rad je jedinstven i ima svoje značenje.

Inspiracija

Inspiraciju za scrapbooking najčešće pronalazim na internetu, posebno na platformama Pinterest i TikTok. Ideje također pronalazim u svakodnevnom životu i okruženju. Boje biram prema slikama koje me inspiriraju ili ih samostalno kombiniram. Pri odabiru boja često se vodim materijalima koje već imam, poput kolaža, naljepnica i drugih elemenata koje koristim u radovima.

Materijali

U izradi scrapbookinga koristim kolaž, naljepnice i fotografije iz kamere ili galerije. Također, koristim manje ostatke materijala zanimljivog izgleda koji se mogu ponovno iskoristiti u radovima. Scrapbooking je slobodan oblik kreativnog izražavanja jer se kao materijal može koristiti bilo što.

Moj neobičan hobi

PIŠE Dunja Stajdohar, 2gm

Skupljanje poludragih i dragih kamenja je zanimljiv, ali pomalo čudan hobi. Nemam konkretan odgovor za dati kada me pitaju "Zašto baš kristale?". Ono što mogu reći sa sigurnošću je da me to oduvijek zanimalo. Počela sam još u vrtiću skupljati lijepe kamenčiće s plaže i kupovati umjetne iz dućana, ali je kroz osnovnu školu to preraslo u skupi hobi kada sam saznala da u Hrvatskoj postoje posebni dućani i sajmovi na kojima mogu kupovati pravo poludrago i drago kamenje. Nije samo da ih kupim i ostavim na polici, već i proučavam njihova nalazišta, mitove, načine na koji nastaju, pa čak i građu. Ovo je hobi koji je prisutan od kada znam za sebe, i tema o kojoj mogu pričati kad god i koliko god! ■

Moj dir: Šivanje

PIŠE Nina Peričić, g2.m

FOTOGRAFIJA privatna arhiva
ILUSTRACIJA Andrea Kantor, g2.b

Prije godinu dana počela sam šivati u slobodno vrijeme te sam tada radila samo malene plišane igračke za prijatelje. Igračke nisu bile pretjerano velike niti komplicirane, ali vidjelo se po izrazu lica onih kojima bi ih poklonila da su im se jako dopale. Odlučila sam početi šivati jer mi se činilo zanimljivo i opuštajuće te sam se još od malih nogu igrala s tkaninom u bakinom stanu dok bi ona pila kavu na balkonu. Ti trenuci koje sam provela šivajući kod bake su mi ostali jedni od najmilijih sjećanja iz djetinjstva. Moj prvi veliki projekt je bila torba koju sam napravila najboljoj prijateljici za rođendan. Torbu sam šivala u potpunosti ručno jer nisam imala mašinu za šivanje kod bake koja me naučila kako mašina radi. Izraz na licu prijateljice kad sam joj dala tu torbu je bio nezaboravan. Torba joj se toliko svidjela da mi se taj dan zahvalila tri puta i još par puta idući dan i stalno mi pričala koliko joj se sviđa. Bilo mi je drago kada sam to čula i to me još više motiviralo da ostanem uporna i da nastavim šivati te postanem još bolja. ■

TOP 5 {MENI NAJDRAŽIH} VIDEO- IGRICA

PIŠE Leonarda Kovač Komerički, g2.b

Videoigre su za mene uvijek bile više od same zabave, one su za mene tehnika opuštanja te mogućnosti doživljavanja priča i svjetova na način na koji to nijedan film ili knjiga nikada ne bi mogli. Kroz godine sam igrala mnogo različitih igara, različitih žanrova, velikih serijala i manjih indie igrica, ali neke su mi se posebno urezale u pamćenje. U ovom tekstu predstaviti ću svojih pet najdražih koje su mi zauvijek dirnule srce te zašto ih preporučam vama. ■

1. Detroit: Become Human

sci-fi, akcija

U igrici se radi o našoj nedalekoj budućnosti gdje androidi dobivaju svijest i bore se za slobodu. Mislim da igrica ima jako realistični prikaz čovječanstva, također je jako zabavna za igrati jer svaka naša odluka se pamti i može mijenjati ishod priče. Nema krivog načina igranja pošto ima preko 85 različitih završetaka.

2. Red Dead Redemption 2

interaktivan otvoren svijet, akcija, avantura

Prednastavak je popularne igrice Red Dead Redemption i prati priču iste bande kauboja samo s drugim glavnim likom. Igrica je jako interaktivna i ima dobro napisane likove te glavnog lika koji je vrlo upečatljiv. Priča je pravo remek-djelo, ispunjena snažnim trenucima, dubokim razvojem likova i emocionalnom težinom koja ostaje s vama dugo nakon što je završite.

3. Disco Elysium

RPG, detektivska misterija

U igrici se budite kao detektiv s amnezijom koji mora riješiti ubojstvo i kroz rješavanje misterija grada dobivate sve više svojih sjećanja natrag. Igrica ima prekrasno napisan svijet i jednako dobro napisane i odglumljene likove, meni je jedna od najdraže napisanih igara i odlično uvlači igraču u priču.

4. Bayonetta

akcija, borba, fantastika

Igrate kao moćna vještica koja se bori s cijelim rajem da ponovno vrati svoja sjećanja i otkrije tajne fiktivnog europskog grada kojim su nekoć vladali mudraci i vještice. Priča i dijalog su neurotični i smiješni, ali upravo zato odgovaraju prenaplašenom stilu igre. Odličan je izbor ako volite efektne akcijske igrice.

5. Silent Hill 2 Remake

horor

Strašna i bogata igrica gdje igrate kao muškarac koji traži svoju pokojnu ženu u fiktivnom gradu Silent Hill. Očito je da nešto s ovim gradom i glavnim likom nije u redu, te istražuje krivnju, gubitak i traumu na način koji rijetko druge igrice uspijevaju. Smatram da je iskustvo koje nikad nećete zaboraviti.

DIZAJN AUTOMOBILA nekada i sada

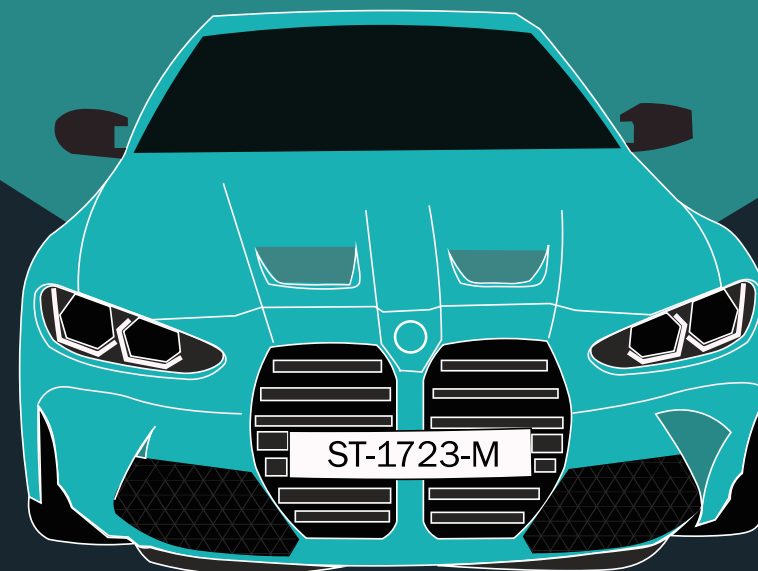
PIŠE Luka Bulić, g4.m

ILUSTRACIJA Lucija Marušić, g4.b

Ljubav prema automobilima razvila se još u mom djetinjstvu. Već od malih nogu imao sam svoje favorite i počeo sam primjećivati razlike u dizajnu: kockasti, obli, nezanimljivi, neobični, šareni, monotoni... mogućnosti su bile beskrajne i svaki oblik je imao svoju priču. S godinama mi je to preraslo u pravi hobi. Uspoređivanje starih i novih automobila jedna je od stvari gdje naučim nešto zanimljivo i to mi nikada neće postati dosadno. Na žalost, smatram da današnji električni automobili (i mnogi moderni modeli općenito) nemaju istu čar i osobnost kakvu su imali automobili prije 20, 30 ili više godina. Upravo zbog toga mi je dizajn tih razdoblja najdraži, a automobilske marke poput Saab-a i Volva smatram da su vrhunac automobilske dizajna. Njihovi automobili su bili jednostavni, ali su napravljeni da budu robusni i posebni.

Napravljeni su s jasnom idejom trajnosti i funkcionalnosti.

Saab i Volvo iz tog razdoblja nudili su dizajn koji nije pratio neke trendove, već je u potpunosti bio usmjeren na vozače te njihovu sigurnost i dugovječnost. Linije su bile jasne i čiste, unutrašnjost u potpunosti praktična, a kvaliteta je bila na vrhuncu. Fizičke tipke, analogni instrumenti i klasični ključ dali su osjećaj kontrole i povezanosti s automobilom. Takvi automobili imali su dušu i karakter, a to je danas rijetkost. Današnji automobili, iako puni tehnologije i raznih sigurnosnih sustava, djeluju mi previše manipulativno dizajnirano i neinovativno. Većina ih izgleda isto, kvaliteta izrade često je upitna, a dizajn se svodi na apsurdne futurističke oblike i velike ekrane. Ne sviđa mi se što se gotovo sve kontrole nalaze na dodirnim zaslonima, što vožnju čini nepraktičnom i bezosjećajnom. Automobili postaju previše minimalistički i gube svoj čar. Ipak, postoje rijetke iznimke. Novi Renault 5 i novi Renault Twingo ugodno me iznenađuju jer pokušavaju vratiti duh prošlosti i emociju u dizajn. Unatoč tome, smatram da su stari automobili, posebno iz 80-ih i 90-ih, nenadmašivi i da današnja autoindustrija ima puno toga što bi trebala vratiti iz tog vremena da bi automobil bio ono što je nekada bio. ■

Ljubav prema umjetnosti i pjesmama

PIŠE Anamarija Ćuk, g1.d

Kada sam bila dijete, voljela sam crtati. Ljubav prema pisanju i pjesmama pojavila se tek krajem sedmog razreda osnovne škole. Danas se od mene, kao petnaestogodišnjakinje, očekuje da odbacim dječje snove i da odrastem. No crtanje i pisanje pjesama talenti su koje vrlo rijetko vidamo kod mojih vršnjaka. Kod nekih je crtanje talent koji im služi kako bi bili primijećeni, nagrađivani ili kako bi postali slavni. Ja nemam takve ciljeve; mene crtanje smiruje i kroz crteže mogu pokazati svoje osjećaje. Ponekad crtam jer mi

je dosadno i tada ti crteži ne prikazuju moje osjećaje, već slobodu mog duha i mašte. Pjesme koje pišem pokazuju moju smireniju i osjetljiviju stranu. Najčešće ih pišem na engleskom jeziku jer tako moji osjećaji najbolje dolaze do izražaja. Kada pišem pjesme, najveća inspiracija su mi ljudi oko mene ili pjesme koje volim. Glazba me čini smirenijom i opušta me na način na koji crtanje ili neki drugi hobi ne može.

Danas većina umjetnika i tekstopisaca inspiraciju traži u digitalnim oblicima ili im umjetna inteligencija generira radove i pjesme, dok ja koristim samo svoje misli i slobodu stvaranja. ■

Moj svijet kreativnosti

PIŠE Luka Vlasteličić, g1.d

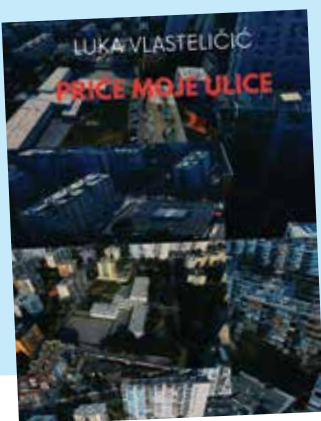
Hobi može biti bilo što što radimo u slobodno vrijeme. Hobiji kojima se ja bavim nisu samo rekreacija za mene, nego način da pokažem svoju kreativnost i svoj maštoviti svijet, bilo to olovkom ili temperama i kistom. Ponekad mi za izražavanje kreativnosti treba dosta vremena – govorim o danima i mjesecima – ali na kraju ipak uspijem prikazati

svoj svijet na papiru. Iako mi svi govore da sam dosta kreativan, jednom sam se našalio i rekao da nisam baš tako kreativan kada su djevojke u pitanju. Govoreći o povijesti hobija, Neandertalci su prije pedeset do šezdeset tisuća godina izrađivali flaute od kostiju, nakit od školjaka te su crtali po zidovima špilja. Ja sam svoj prvi hobi započeo s dvanaest godina, kada sam počeo pisati obične priče bez puno razvijene radnje. Godinu dana nakon tih početaka napisao sam prvi kratki roman pod naslovom „Priče moje ulice“. Radilo se o skupini kratkih, međusobno povezanih priča o kolegama iz moje osnovne škole. Beta čitatelji tog romana bili su moja razrednica i pedagoginja iz OŠ Plokite, koju sam pohađao. Roman im se svidio te su mi ga namjeravale pomoći poslati izdavaču,

ali ja sam ga smatrao eksperimentom te sam od toga odustao. Nakon toga napisao sam i drugi kratki roman pod naslovom „Na okrutan i podmukao način“. Radnja je pratila detektiva koji rješava ubojstvo mještanina, no i taj je roman bio eksperimentalan. Inspiraciju za drugi roman pronašao sam u pričama s televizije i u djelima autora Hrvoja Hitreca. Kasnije su mi uzori u pisanju postali George Orwell i Robert Bloch. Trenutačno ponovno pišem kratke priče, ali ovaj put nagingem tematici horora. Trenutačno imam spreman nacrt za priču pod naslovom „Fantom iz lunaparka“. Tu i tamo napišem i poneku pjesmu. U posljednje vrijeme bavim se crtanjem i slikanjem te se na taj način vizualno izražavam. Za to nemam posebnu inspiraciju, ali mi je cilj razvijati kreativnost koja bi mi pomogla u pisanju. Nadam se da ću ostvariti uspjeh u pisanju. ■

Žrtve prognoze

Autorice stripa:
Sara Krivičić i
Andrea Kantor, g2.b

Pišem...

PIŠE Sara Puljić, 1.b

Plovim u moru želja

Šušti more u tišini...
morem plovim
udica moja u moru se njiše
oko mene sve postaje tiše

Šušti more u tišini...
oko mene snažni vjetar puše
jedra moga broda naglo se ruše
nema u meni nimalo nade
nevrijeme je krade

Šušti more u tišini...
želja puno more je moje
umišljam li ja to želje svoje?
I šapne mi more:
"Bori se sada!"
jedino tako vratit će se nada

Šušti more u tišini...
vjetra ni oluje nema više
i sve odjednom postaje tiše
moj brod polako se njiše
i kao duga, moja se sreća javi nakon kiše

Šušti more u tišini...
Udica moja morem još luta
napokon, stigla je do kraja puta

Uz puno truda, jedna se želja ulovi
želje postanu stvarnost, a ne samo snovi

Šušti more u tišini...

ILUSTRACIJA Alison Daniela Jakaša Rodriguez, g2.b

ŠKAFETIN RADOVA / 66

PIŠE

Luka Vlasteličić, g1.d

Mome rodnom Splitu

Na obali Jadrana,
u blizini Šolte i Brača,
smjestila se palača.

Nju dade car
Dioklecijan izgraditi,
vladar koji je tamo
dane htio kratiti.

Dioklecijana više nema,
a palača prazna zjapi
i za šušurom vapi.

Jednog dana dođu Avari
da Salonu razruše,
s namjerom da se antički
Disneyland izbríše.

Preživjeli građani se skrivaju,
u već godinama
napuštene palaču,
te tamo otkriju
bolje sutra.

Kad se Hrvati dosele u palaču,
ona se počne širiti van zidina
po brdovitom poluotoku
kao gradina u ekspanziji,
pa je tako rođen Split.

Split kao grad procvjeta tek
prije šezdeset godina,
a danas poput male
dalmatinske metropole
proteže se od Marjana
do Stobreča.

PIŠE

Marko Kristijan Lejo, 2..b

Od zipke pa do groba samo je korak

Nekada mi se činilo kao da je vrijeme beskrajno,
da je svaki dan samo igra, bezbrižnost i čisto uživa-
nje. Imao sam osjećaj da ću zauvijek ostati dijete.
Ipak, to je beskrajno vrijeme počelo prolaziti jako
brzo, poput vjetra. Nisam se ni okrenuo, a već je po-
čela srednja škola. Ne razumijem tu brzu prolaznost
vremena, ali to je tako i s tim se treba naučiti živjeti.
Nitko od nas neće zauvijek biti ovdje, ne znamo ni
dan, a ni sat odlaska s ovoga svijeta. Jedino što
nam preostaje jest uživanje u svakoj sekundi života.
Onoj lijepoj, a i lošoj. Sve će nam na kraju faliti i rado
ćemo ih prizivati u sjećanjima starosti. Svoje živote
ne smijemo trošiti baveći se tuđim, to nam neće
donijeti ništa dobrog. Sve minute s obitelji i prijate-
ljima vrijede nam više no sva blaga ovoga svijeta.
Svi ćemo jednom krenuti svojim putevima, graditi
nove uspomene i tada nam nijedna svađa neće biti
važna. Žalit ćemo što smo morali trošiti vrijeme na
njih. Ljudi smo, pokreću nas osjećaji i zato kad naši
mili počnu odlaziti s ovoga svijeta, sjetimo se dara
života u njegovoj punini.
Trebamo biti sretni čak i kada odu,
pamtimo ih sjećanjima i čuvajmo u srcu.
Ništa osim toga nam i ne treba i ništa
u grob ne nosimo sa sobom.

ILUSTRACIJA Sara Krivičić, g2.b

67 / ŠKAFETIN RADOVA

Pišem...

PIŠE Nina Glavina, 1.b

Baletna sonata

Plovim u moru želja
Kroz tihe tonove sna
Gdje svaki pokret tijela svoju
Tajnu zna

Na vrhovima prstiju
Klizim kao po vodi
Balet me u daljine nosi
Srce plesu vodi

Lepršam kroz glazbu
Lagano poput daha
Svaki okret je val
Što me grli bez straha

I dok me ritam ljulja
U sebi osjećam moć
Malim korakom
Dotaknem noć

Plovim u moru želja
A pozornica je more
Svjetla trepere tiho
Kao zvjezdane zore

Ponekad vjetar šapne
Da put će biti duži
Al ritam ne prestaje

Korak sve više kruži
Zapjeni more
I zamrsi moje snove

Pa i kad pogriješim
I kad mi se pokret slomi
Skupim snagu srca
Što tiho me grije
Jer svaki pad je lekcija
I tajnu svoju krije

Balet je moj brod
Što nikad potonuo nije
Plovim dalje hlabro
Kroz oluje i mir
U svakom valu skrivam
Svoj mali, nježni vir

Plovim u moru želje
Gdje se snovi okreću
I znam da s baletom
Mogu stići daleko
Doseći sreću

Jer kad plešem živim
I sve brige prestaju
U moru mojih želja
Gdje snovi blistaju

U moru želja živim
U plesu svoj dom gradim

Jer srce koje vjeruje
Nikad ne prestaje plesati

I tako plovim i plešem
Snove pretvaram u svjetla
Moj balet na vodi

Moja je neispričana priča...

ILUSTRACIJA
Leonarda Kovač
Komerički, g2.b

PIŠE Majda Zehić, 1.b

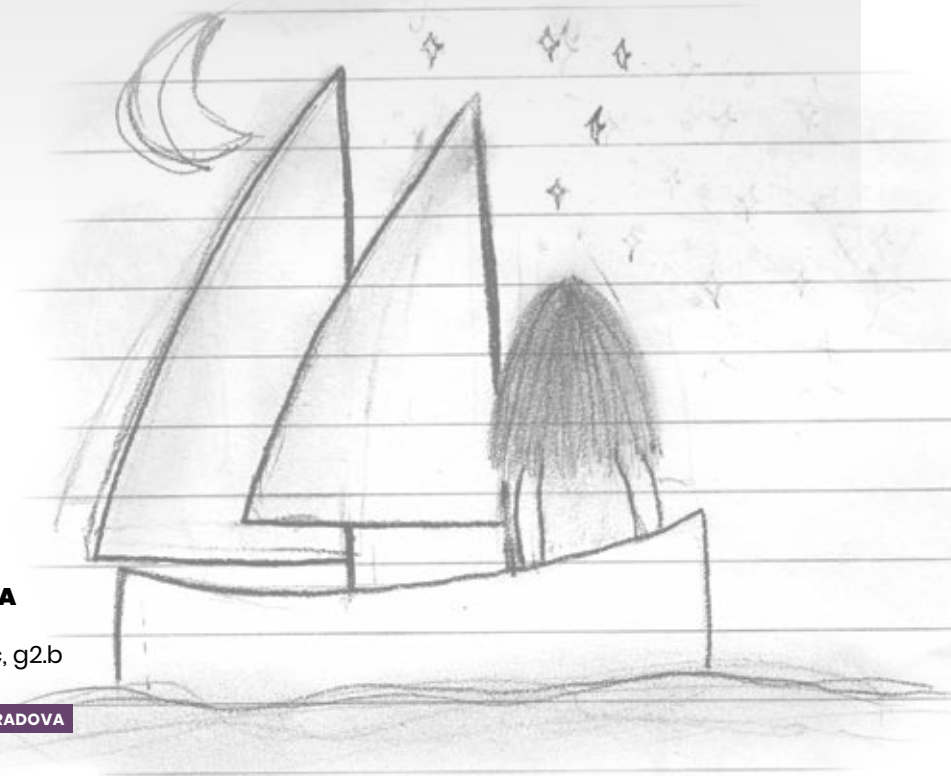
More želja

Plovim u moru misli, putujem u sutonu tihom. Zatvorim oči, zamišljam daleka prostranstva. Okružena sam mirnim morem, a ono je satkano od mojih misli, snova i potajnih želja. Ja sam mala brodarica koja tiho plovi tim beskrajem. Bonaca ili bura? Spremna na sve, putujem sama. Kormilo života držim u rukama, čvrsto ga stežem, a valovi udaraju o provu. Mogu li ja to? Sve ono što nosim u sebi stavljam na kušnju zvanu život. I to nemirno more u nutrini duše mene uči. Oluje? One su strahovi i sumnje. One zapljuskuju i prijete svojom snagom. Tamo negdje u daljini nalazi se horizont. Obala. Ne poznajem je, ali možda je upravo to mjesto na kojem ću otkrit svoje snove. Možda je to luka ili usputna stanica za put koji me

čeka. Možda će biti teško, ali neću odustati. Ne želim birati nešto što je prividno lakše. U dubini duše znam da vrijednosti stanuju tamo gdje je teže. Zvuči čudno, ali je vrlo jednostavno. Sve što je lagano, kotrlja se nizbrdo. Uzbrdo ide samo ono što posjeduje snagu.

Želje su mi naizgled jednostavne: završiti školu s dobrim ocjenama, upisati željeni fakultet, imati stabilan život, dom i drage ljude oko sebe. Putovati svijetom, otkrivati nove kulture...

Želje su poput zvijezda na nebu, one pokazuju put i osvjetljavaju tamu kad se nad morem duše spusti noć. Svaki dan činim male korake prema svojim ciljevima i vjerujem da će me oni jednog dana dovesti tamo gdje želim. Strahovi i sumnje postoje, ali uz trud i vjeru u sebe, uspjeh ću pronaći svoju mirnu luku. Putovat ću i dalje more, sretna i nasmijana. Pratit ću snove!

ILUSTRACIJA
Karmen
Smoljanović, g2.b

Čitam...

Nacionalni projekt poticanja čitanja

Čitanje u fokusu

PIŠE Anita Smolčić, prof.

FOTOMONTAŽA Vita Dugandžić, g3.m

U prosincu je završio 5. ciklus projekta „Čitanje u fokusu“ koji je započeo u lipnju 2025. Čitanje u fokusu je Nacionalni projekt poticanja čitanja srednjoškolaca koji je pokrenula Naklada Ljevak pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i medija i Ministarstva znanosti i obrazovanja. Ovaj projekt hrvatskim srednjoškolcima donosi najbolja djela suvremene europske književnosti koja su već prepoznali francuski, finski, norveški i nizozemski srednjoškolci i koja su osvojila ugledne nacionalne nagrade, a prevoditeljski tim Naklade Ljevak preveo ih je na hrvatski jezik. Ove godine smo čitali „Bejrut na Seni“ Sabyl Ghoussoub, „Očevi koji tuguju“ Carmien Michels, „Ptičji tribunal“ Agnes Ravatn, i „Savez“ Tuomasa Kyröa.

U projekt je bilo uključeno više od 200 učenika i 15 profesora iz 14 srednjih škola diljem Hrvatske. U svakom ciklusu proširuje se broj škola i srednjoškolaca koji sudjeluju u projektu te se tako ove godine i Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju priključila projektu. Čitateljska skupina naše škole sastojala se od šest učenika drugih i trećih razreda pod mentorstvom profesorice engleskog jezika Anite Smolčić. Projekt obuhvaća čitanje nagrađenih suvremenih romana, pisanje kritičkih osvrtâ za svaki roman, čitanje i suradničko ocjenjivanje osvrtâ u svrhu odabira tri najbolja koja će ući u konkurenciju za nagradu, osmišljavanje pitanja kao priprema za razgovore s autorima, razgovor unutar skupine o knjigama, prisustvovanje radionicama koje su vodili ugledni retorikar D. Stanković i kazališna kritičarka i spisateljica N. Govedić. Na završnoj ceremoniji 26. siječnja 2026. u Satiričkom kazalištu Kerempuh u Zagrebu okupit će se svi sudionici te će biti podijeljene nagrade za tri najuspješnija kritička osvrtâ napisana za svaku knjigu.

Zahvaljujem svim učenicama koje su sudjelovale u projektu. To su Eleni Drame i Nina Peričić iz g2.m, Mira Aužina iz 2.a, Tia Baktić i Vita Dugandžić iz g3.m te Ema Čulav iz 4.b. Reakcije čitateljske skupine na projekt su jako pozitivne, većina njih želi nastaviti projekt i sljedeće godine u 6. ciklusu, a nadamo se još većem odazivu učenika. ■

Pisanje kritika bio je najbolji dio projekta

PIŠE Tia Bakotić, g3.m

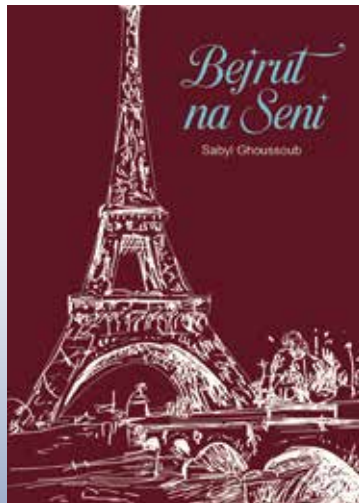
Nemojte očekivati da su ovo knjige kao one koje su vam preporučene na booktoku i drugim društvenim mrežama.

Svaka knjiga pripada vlastitom žanru, bave se različitim, često teškim temama kao što su politika, obitelj i ljubav, ljudska psiha...

U početku projekt izgleda dosta komplicirano, ali uglavnom smo uspjeli pročitati sve knjige i o svojem mišljenju napisati kritike. Pisanje kritika čini se naporno, ali zapravo je najbolji dio projekta.

Uz vrlo dobro odrađene radionice i mentorstvo nastavnice pisanje postaje lako i povezuje vas s knjigom, potiče na samostalno razmišljanje i razvijanje vlastitog dojma.

Sve u svemu, projekt je zanimljivo iskustvo iz kojeg možete puno naučiti i upoznati nove ljude, a kao šešer na kraju trud učenika biti će nagrađen putovanjem u Zagreb na svečani domjenak.

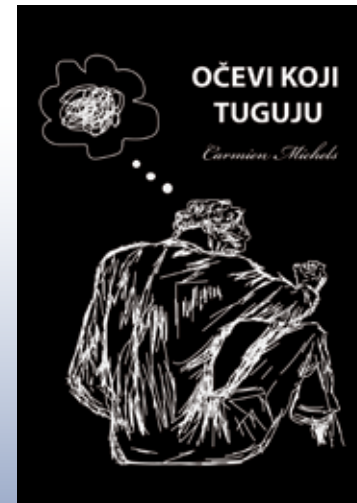
Sabyl Ghoussoub:

Bejrut na Seni

PIŠE Tia Bakotić, g3.m

NASLOVNICA Nina Babić, g3.b

Bejrut na Seni knjiga je francuskog pisca, fotografa, scenografa i kustosa Sabyla Ghoussouba. Posvećena je njegovim roditeljima te govori o njihovim životima popraćenim ratom i izazovima novog života u Francuskoj. Ovo je knjiga u kojoj su sretna sjećanja još izraženija naspram onih koje donose rat i nesreće, knjiga ispunjena nostalgijom prema domovini, melankolijom i prisjećanjem. Rat u Libanonu bio je unutarnji sukob koji je trajao 15 godina i bio poveđen političkim i religijskim razlikama unutar države. No ova knjiga pojam rata ne objašnjava kroz samu političku i povijesnu lekciju, ona nas kroz njezine likove i opise uvodi i smješta u sam rat, te mi skupa s autorom, kroz nju razotkrivamo taj pojam kao humanu i emocionalnu temu. Iako površinom mala država, Libanon je prošaran različitim kulturama, religijskim orijentacijama i vlastitima. Nešto što možemo pronaći i u našem kutu svijeta... Život jedne obitelji, roditelja, djece, naroda. Prošlosti, budućnosti, sadašnjosti. Sve u što rat uplete svoje niti. Kada ih i oružje, vrijeme i moćnici ne uspijevaju rasplesti tu nastupa umjetnost, književnost, tu se okrećemo prema ovim riječima. Ove riječi koje pronalazimo iza naslova složene su upravo onako kako treba, polagano, jasno, ali i oštro i ciljano te baš tako uspijevaju nam prenijeti ovako intimnu priču tako da se i mi u njoj možemo pronaći. ■

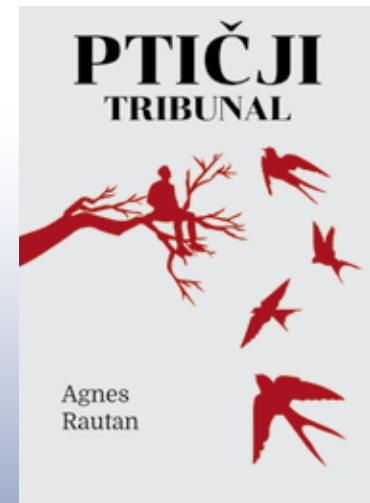
Carmien Michels:

Očevi koji tuguju

PIŠE Mira Aužina, 2.a

NASLOVNICA Ani Filipović, g3.b

Zbirka kratkih priča „Očevi koji tuguju“ (2021.) dobitnik je Nagrade za književnost BNG Bank te Nagrade mladih čitatelja Inkaap. Zbirka se sastoji od šest priča intrigantne tematike u kojima spisateljica raspolaže različitim tonovima, stilovima, temama i to čini izrazito vješto, dokazujući svoju književničku svestranost. U meni je probudila niz moćnih reakcija i osjećaja, stvaranjem kontradikcije – oslikavanjem brutalnih, surovih scenarija vlastitom poetičnošću te prosipanjem tragova nade u svaku mračnu i okrutnu situaciju u koju smjesti svoje likove. Svaka od šest kratkih priča poigrava se s vama na drugačiji način te je nemoguće obrušiti cjelokupnu krivnju na samo jednog lika. Djelo je ispunjeno kompleksnim situacijama koje gotovo da stvaraju osjećaj ljutnje. Očevi često nose nevidljiv teret prošlih boli, neizgovorenih strahova i naslijedenih rana na svojim leđima – baš poput Atlasa koji drži nebo da se svijet ne raspadne. Kao mladoj osobi, ovo mi je djelo predstavilo novi kut gledanja na vlastiti odnos s roditeljima. Čitajući o raznolikim dinamikama između svih likova te kako okolnosti oblikuju njihove odnose, shvatila sam da trebam uzeti u obzir kako je ovo mojem ocu, kao i meni, prvi život na ovoj zemlji. ■

Agnes Ravatn:

Ptičji tribunal

PIŠE Nina Peričić g2.m

NASLOVNICA Emili Staničić, g3.b

Ptičji tribunal, knjiga koju je napisala Agnes Ravatn, bila je predzadnja knjiga koju sam pročitala za ovaj projekt. Između knjiga koje su pretežno vezane uz politiku, ovo je jedini triler. Sama knjiga počinje kao obični ljubavni roman, međutim, ubrzo otkrijemo kako je zapravo labirint prepun zagonetki. Te zagonetke i sama misterija knjigu je učinila gotovo nemogućom za prestati čitati. Najbolja stvar u vezi knjige je to što vas stalno zadirkuje, čim pomislite da ste riješili zagonetku, ona vam izvuče tlo pod nogama i ostavi vas bez daha. Još bolje, svaki put kada čitatelji shvate rješenje zagonetke, knjiga ima još jednog asa u rukavu. Ti asevi nas drže „prilijepljenima“ za knjigu, tjeraju da koristimo mozak i razmišljamo o mogućim rješenjima. Još jedan aspekt knjige koji mi se sviđio je način pisanja, način na koji autorica opisuje prizore je sjajan, vrlo lako mogu prepoznati ključne informacije i fokusirati se na njih. Sve u svemu, ova knjiga je prava poslastica za čitatelje. Njezina gotička, misteriozna atmosfera je ono što privlači ljude da ju pročitaju do kraja. Ovaj fenomen koji opisujem je isto ono što sam iskusila čitajući i sigurna sam kako bi i ostali ljubitelji knjiga pomislili isto. Za kraj, preporučila bih ovu knjigu svakome tko voli knjige prepune misterije, predivnih opisa i tmurne tematike. ■

Gledam... **260 dana**

PIŠE Luka Bulić, g4.m
FOTOMONTAŽA Ani Dević, g3.b

Film "260 dana" redatelja Jakova Sedlčara ostavio je vrlo snažan dojam na mene zbog svoje važne i osjetljive tematike hrvatske povijesti. Na samom početku filma osjetio sam da se radi o ozbiljnom i emotivnom filmu koji pokušava dočarati teška vremena u mjestu Dalj nedaleko od grada heroja, Vukovara. Općenito, film mi se jako svidio i slobodno mogu reći da je odličan. Smatram da je dobro prenio osjećaje likova i tu težinu situacija u kojima su se našli, a to potiče gledatelja na razmišljanje o prošlosti i žrtvama srpske agresije.

Radnja filma je jasna i lako razumljiva, ali na pojedinim dijelovima film djeluje da ima malo sporiji tempo. Ponekad mi se činilo

da neke scene predugo traju što može biti pomalo zamorno za gledatelja. Ipak, mislim da taj sporiji tempo stvara ozbiljnu i realnu atmosferu. Ono što je meni osobno bilo pomalo čudno je što su svi likovi pričali na engleskom jeziku. Iako mi to baš iz prve nije imalo smisla, razumijem da je to napravljeno kako bi film bio dosta pristupačniji međunarodnoj publici i gledan u više regija.

Posebno mi se sviđa radnja, odnosno tema, filma koji govori o Domovinskom ratu i Vukovaru. Smatram da se takve teme ne smiju zaboraviti. Film bez sumnje ima veliku edukativnu vrijednost, posebno za mlade generacije. Vrlo sam zadovoljan filmom i svakako bih ga preporučio i drugima. ■

Igram... **Dispatch**

PIŠE Tino Jurišić, g4.m
ILUSTRACIJA Ella Longo, g3.b

Dispatch je epizodna "tell-tale" igra AdHoc Studija koji se sastoji od dosta talentiranih radnika uključujući neke koji su radili na poznatoj igrici istog žanra "The Wolf Among Us". Igrač je glavni lik te radi u uredu gdje se javlja na hitne pozive i šalje prikladne superheroje za svaku misiju. Iako je originalno trebala biti interaktivna serija u vrijeme kad se taj žanr probijao na Netflixu, planovi su se promijenili za vrijeme pandemije Covid-19 i ipak su odlučili da bude video igra kakvu znamo danas. Dok još uvijek ima dosta sličnosti sa žanrom interaktivne serije, sama zabava u igrici ne postiže se gameplayom, nego intrigantnom pričom i načinom na koji se ta priča razvija. Dispatch je također nominiran za "Best Debut Indie Game" na "The Game of The Year Awards 2025".

Glavni lik Robert Robertson, znan kao Mecha Man, rijetki je heroj bez nadnaravnih moći, ali to ga ne sprječava da se bori za dobro. Naslijedio je mecha odijelo od svog oca, isto odijelo koje se nasljeđuje u njegovoj obitelji već tri generacije. U samom početku igrice Robert izgubi svoje odijelo pokušavajući stati na kraju ubojici svoga oca. Priča se nastavlja u uredu tvrtke SDN gdje on kao mentor mora uputiti tim bivših kriminalaca zvan Z-Tim na pravedni herojski put.

Cijena igrice je 29 eura i traje otprilike 9 sati, ako ne možete priuštiti preporučujem pričekati da bude na popustu zato što je ovo iskustvo za koje bi svaki ljubitelj ovog žanra platio i duplo više. Dispatch dokazuje da je gaming svijet još uvijek uspješan i da do dan danas izlaze igrice koje ćemo pamtili do kraja vremena. ■

Slušam...

INTERVJU

Lipi Ive

RAZGOVARAO Ivano Pleić, g4.m
FOTOGRAFIJA privatna arhiva

Ive, predstavite nam se u par rečenica. Koje je Vaše pravo ime ustvari?

Bok svima, zoven se Anton Dražić, a.k.a. Lipi Ive, ljubitelj sam dobre glazbe, dobre spize i dobrih ljudi!

Kada i kako ste se počeli baviti glazbom te kako je nastao "Lipi Ive"?

Tek negdi sa 19 godina sam počeo snimati rap i učio radit beatove. Uvijek sam bio "class clown" i zabavljač u društvu, uvijek sam i volio glazbu ali mi je trebalo vremena da se ohrabrim i nađem u tome. U početku sam radio glazbu na engleskom, jer sam odrastao vani i bilo mi je prirodnije. No sa vremenom, svi oko mene su mi prigovarali da moram snimit nešto i na našem jeziku. Učinio sam to u tajnosti, nazvao se "Lipi Ive" i htio sam vidjeti iskrenu reakciju ljudi na moje pjesme, bez da znaju da sam to ja. S vremenom mi se to sve više sviđalo, pa sam sve više snimao, a pošto živimo u maloj zemlji, dugo držati tajne je gotovo nemoguće, a u ovom slučaju i besmisleno. Baza mi je da i dalje masa ljudi ne zna kako izgledan i više me doživljavaju kroz glazbu, no, sad se nešto puno sakrivat isto nema smisla.

Uvijek sam bio "class clown" i zabavljač u društvu, uvijek sam i volio glazbu ali mi je trebalo vremena da se ohrabrim i nađem u tome.

Je li postojao netko tko Vas je inspirirao poput nekog stranog ili lokalnog glazbenika?

Previše ih je da bi ih nabrojao, ali pokušat ću. Generalno hip-hop kultura me jako inspirira. A od izvođača Big L, MF Doom, 2Pac, A Tribe Called Quest, Mobb Deep.. od novijih Larry June, Schoolboy Q, Hit-Boy, The Alchemist... ma sigurno sam zaboravio još tonu njih. Od lokalnih, najviše me u mladosti inspirirao TBF.

Koje su najčešće teme Vaših traka, odnosno pjesama, te mislite li da je Mediteran, specifično Kaštela, imao veliki utjecaj na Vas kao glazbenika?

Najčešće teme su životne. Kad me nešto muči. Bilo da je nepravda, nezadovoljstvo ili želja za boljim. A nekad je i čista zafrkancija. S obzirom na to da nisam odrastao u Dalmaciji nego u Nizozemskoj, a potom u Zagrebu, i živio sam još vani u Londonu i Ljubljani, jedini dom mi je uvijek bila Dalmacija. Samo tu nisam bio stranac. Što sam stariji sam sve više vezan za Mediteran i sve me više inspirira. I dobro, i loše, ali doma je.

Kako izgleda kreativni proces stvaranja vaše glazbe, od početka, do finalnog projekta?

Generalno nema pravila, je li prvo beat, ili tekst, ili neka ideja koju zapišem u „notes“ na mobitelu. Ali bitan dio kreativnog procesa je i slušanje glazbe. Slušam je po cijele dane, od jutra do mraka. Ne samo hip-hop, svašta. Ako ne slušaš glazbu nećeš biti inspiriran, bar tako vjerujem. Nekad proces ne ide sam od sebe, mogu satima sjedit za laptopom i kucat beat i sve mi zvuči smeće, ali kad tad nešto dobro izroni. Bitno je bit konstantan, ne samo u glazbi, nego u svemu, pa će doć na svoje.

Tko je netko s kim bi voljeli najviše surađivati, bili to strani ili lokalni producenti, izvođači itd.?

Ne znan stvarno, ima puno ljudi s kojima bi još radio. Ne bi sad nikog posebno imenovao, ali bitna mi je energija. Bez kalkulacija, da se nađemo radit glazbu i da je zabavno.

Kako izgledaju vaši nastupi te reakcija publike na nastupe i pjesme? Imate li najdraži nastup koji ste odradili?

Rekao bih da su mi nastupi dosta energični, uvijek se potrudim dobro uvježbati nastup. Volim interakciju s publikom. Svi najbolji Hip Hop koncerti koje sam gledao uživo poput Method Man & Redman, Mobb Deep, Wu Tang Clan, Anderson .Paak, Busta Rhymes, Dead Prez itd itd... svi su vrhunski showman-i i pokušavam biti kao oni. Ne bi ni jedan nastup sad posebno istaknuo, već bi vas pozvao da dođete ako bude prilika!

Izazov je progurati se iz manjih sredina jer se manje više sve po pitanju scene događa u Zagrebu. Međutim, to ne bi trebala nikome biti prepreka. Neki od najvećih umjetnika svih vremena su iz malih mjesta. No, bitno je putovati, okušati se u drugoj sredini, bacit se u nepoznato.

Mislite li da je izazov progurati se iz neke manje sredine poput Splita / Kaštela / Solina itd.?

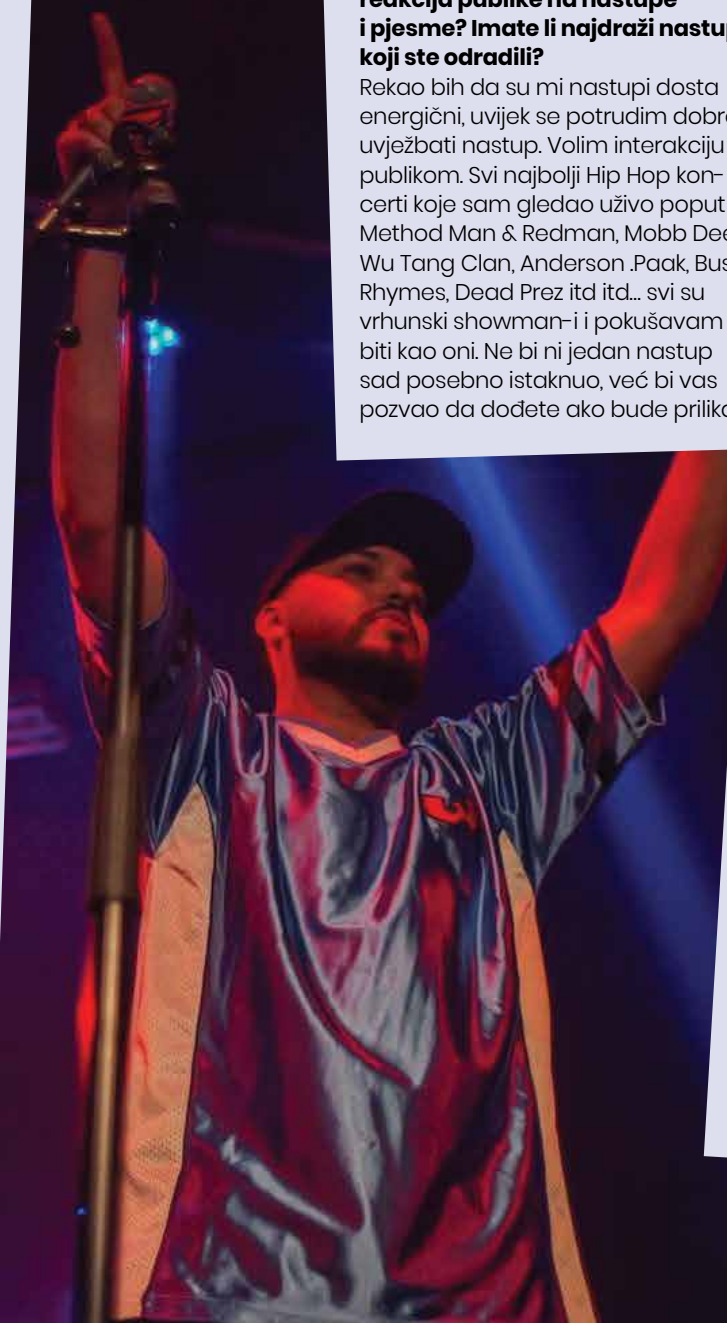
Izazov je, jer se manje više sve po pitanju scene događa u Zagrebu. Međutim, to ne bi trebala nikome biti prepreka. Neki od najvećih umjetnika svih vremena su iz malih mjesta. No, bitno je putovati, okušati se u drugoj sredini, bacit se u nepoznato. Naći ljude i ideje kojima gravitiraš.

Na čemu trenutno radite te što publika može očekivati od vas u bliskoj budućnosti?

Trenutno radim na kratkom EP-u, u biti 5-6 pjesama koji su trebali biti na "Uvik Kontra" albumu, ali nisu bile dovršene, ili sam smatrao da se ne uklapaju zvukom/ idejom u album. Imam i nekoliko nastupa bukiranih i planiram ih još.

Koja je Vaša poruka mladim talentima iz Dalmacije?

Sve možete sami naučit. Ne treba vas nitko vodit za ruku. Probajte biti svoji i nać svoj stil/ izričaj. Neće doći preko noći. Rekli su jednom u kulturnj seriji Naše malo misto "A znaš li ti doture moj šta je reka Sokrat? Upoznaj samoga sebe, to je vrh filozofije!" ■

5 hobija

koji otkrivaju snažnu osobnost

PIŠE Nataša Burilović, školska psihologinja
ILUSTRACIJE Sara Krivičić, g2.b

ČITANJE U TIŠINI introspektivna supermoć

Čitanje je jedan od najčešćih hobija osoba koje vole provoditi vrijeme same sa sobom. Ako si često uro-njen/a u knjigu, to govori o sposobnosti samostalnog razmišljanja, razvijenom kritičkom mišljenju i osjećaju zadovoljstva bez potrebe za tuđim odobravanjem. Ovaj hobi pomaže ti da razviješ strategije rješavanja problema jer ti omogućava da razmišljaš dublje o različitim situacijama i perspektivama.

INDIVIDUALNI SPORTOVI disciplina i izazov

Sportovi poput trčanja, biciklizma, plivanja, joge ili borilačkih vještina pokazuju osobu koja zna postaviti ciljeve, raditi na njima bez tuđe pomoći i nadvladati vlastite limite. Ove aktivnosti ne traže timsku logistiku ili tuđe mišljenje — zahtijevaju samodisciplinu i fokus na vlastiti napredak.

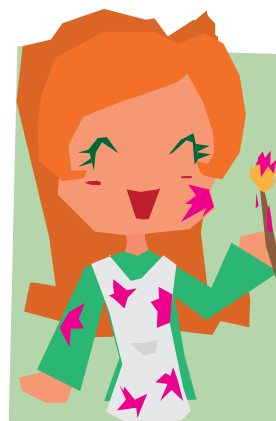
SAMOSTALNA KREATIVNOST autentična izražavanja

Aktivnosti poput pisanja, crtanja, fotografije ili sviranja instrumenta pokazuju da znaš izražavati sebe bez potrebe za hrpom lajkova, razvijati ideje iznutra, ne izvana i prihvatiti i vlastiti neuspjeh kao dio rasta. Takvi hobiji pomažu ti da shvatiš vlastite emocije i misli i osnažuju te da ih izraziš samostalno i originalno.

IZLETI U PRIRODU sam/a sa sobom i svojim mislima

Ako voliš planinarenje, duge šetnje ili otkrivanje novih puteva u prirodi, to odaje osobu koja traži mir, istražuje bez pritiska društvenih očekivanja i uči donositi odluke sama. Priroda postaje teren za razvoj unutarnje snage i samopouzdanja, jer učiš čitati znakove okoliša i oslanjati se na vlastite procjene.

NJEGA BILJAKA strpljenje i fokus

Možda ti se čini jednostavno, ali uređivanje u vrtu ili briga za biljke otkriva da znaš biti strpljiv/a, preuzeti odgovornost, i cijiniti male uspjehe i učiti iz grešaka. Ovaj hobi pokazuje da nije važno samo imati kontrolu, već i prihvatiti stvari koje ne možeš odmah promijeniti — pravo obilježje emocionalne zrelosti.

Jesi li ikada razmišljao/la da način na koji provodiš slobodno vrijeme može više reći o tebi nego tvoja biografija ili društveni profil? Dok mnogi traže potvrdu i pažnju u lajkovima i komentarima, postoje ljudi koji radije čitaju, trče u tišini ili njeguju vrt na balkonu - i to nije slučajno. Moderna psihologija podsjeća da način na koji biramo hobije nije samo stvar dosade. Neka istraživanja pokazuju da naši izbori slobodnih aktivnosti odražavaju dublje osobne crte — poput sposobnosti samostalnog razmišljanja, emocionalne otpornosti i samopouzdanja.

ZAKLJUČAK

Što ovi hobiji govore o tebi? Nema "boljih" i "lošijih" hobija - ali neki pokazuju unutarnju snagu, nezavisnost i sposobnost da radiš stvari najprije zbog sebe, a ne zbog tuđeg mišljenja. Najvažnija poruka je jednostavna: Tvoja vrijednost ne ovisi o tuđim lajkovima, nego o tvojoj sposobnosti da sam/a odlučuješ, rasteš i uživaš u stvarima koje te istinski ispunjavaju.

Između samostalnosti, granica i odgovornosti

PIŠE Maja Lovrinčević, soc. ped.
ILUSTRACIJA Nika Puharić, g4.b

Izlasci su oduvijek bili dio odrastanja i eksperimen-tiranja mladih, neovisno govorimo li o generacija-ma naših roditelja, nas samih ili današnjih srednjoškolaca. Oni mladima predstavljaju prostor slobode, prividne samostalnosti i kontrole, ali i priliku za druženje, istraživa-nje vlastitih granica i granica društva te potrebu za pripa-danjem. Testiranje granica, isprobavanje novih iskustava i povremeno upuštanje u rizič-na ponašanja dio su adoles-cencije, zbog čega se nameće pitanje – jesu li mladi danas doista rizičniji ili se promije-nio svijet u kojem odrastaju?

Mladi su oduvijek imali potre-bu dokazati se, uklopiti i biti prihvaćeni. Sukobi, eksperimen-tiranje s psihoaktivnim tvarima i povremena rizična ponašanja nisu novost, već dio procesa odrastanja. Ono što danas čini ključnu razliku jest kontekst u kojem mladi odrastaju. Izlasci nisu ograni-čeni na fizički prostor već su produženi u digitalni svijet.

Izlasci se danas bilježe na društvenim mrežama, ko-mentiraju i dijele, zbog čega ono što se dogodilo u izlasku više ne ostaje samo u krugu prisutnih osoba, već se u sve-ga nekoliko klikova širi izvan tog kruga. Društvene mreže pritom postaju produžetak dokazivanja i pripadanja, ali i prostor u kojem se pogreške javno izlažu, seciraju i osuđuju. Impulzivne odluke i rizična ponašanja ostaju trajno zabilježeni, često bez razumijevanja konteksta ili pružanja druge prilike. Upravo takva brzina širenja informacija i njihova stalna dostupnost stvaraju dojam da su nove generacije znatno rizičnije od

prijašnjih, zbog čega se često čuje poznata rečenica „U naše vrijeme nije bilo ovako“, iako je razlika često u vidljivosti, a ne u učestalosti samog ponašanja.

Važno je razumjeti i ulogu alkohola, droga, nasilja i drugih rizičnih ponašanja u izlascima. Za neke mlade izlasci su prilika za povezivanje i zabavu te puko eksperimentiranje, dok su za druge bijeg od životnih poteškoća, osjećaja nepripada-nja ili unutarnjih nesigurnosti. U takvom kontekstu, posezanje za psihoaktivnim sredstvima ne treba promatrati isključivo kao problem samo po sebi, već često kao posljedicu i pokušaj nošenja s onim što mladi još ne znaju nositi na konstruktiv-nije načine.

Često se fokus stavlja isključivo na pitanje kako mlade spri-ječiti i kontrolirati. Smisleniji pristup bio bi razmisliti kako im omogućiti sigurno i razvojno primjereno ispitivanje granica, uz jasne okvire, odgovornost i podršku odraslih. Razdoblje srednje škole prirodno je vrijeme izgradnje identiteta, propitivanja autoriteta i traže-nja vlastitog mjesta u svijetu.

Mladi ne trebaju savršene odrasle – trebaju one koji će im biti oslonac, postaviti granice i pružiti prostor za iskustveno učenje uz sigurnost da se i nakon pogreška uvijek imaju gdje vratiti.

Autoritet koji se temelji na strahu, zabranama i ultima-tumima često izaziva otpor i vodi suprotnom učinku.

Mladi imaju potrebu za autonomijom, propitiva-njem pravila i udaljava-njem od autoriteta, što je u skladu s njihovim razvojem i ne treba se promatrati isključivo kao problem. U adolescenciji, potreba za pripadanjem i dokaziva-njem u vršnjačkoj skupini može postati snažan pokretač ponašanja, uključujući i rizične izbore, osobito u situacijama u kojima mladi još nemaju izgrade-ne kapacitete za procjenu dugoročnih posljedica. Umjesto borbe protiv tih razvojnih obilježja, važno je prepoznati ih kao vrijedan razvojni resurs, te raditi s njima – pružiti jasne i real-ne informacije o mogućim posljedicama, postaviti granice koje štite, ali isto-vremeno ostavljaju prostor za slobodu i osobni izbor. To uključuje i postupno učenje preuzimanja odgo-vornosti za vlastite odluke i njihove posljedice.

Nepраведno bi bilo mlade olako označavati kao „gore nego prije“ jer ih upravo mi – obitelji, škola i društvo – oblikujemo i odgajamo. Ako želimo drugačije ponašanje, nužno je preuzeti i naš dio odgovornosti za okruženje u kojem mladi odrastaju.

Mladi ne trebaju savršene odrasle – trebaju one koji će im biti oslonac, postaviti granice i pružiti prostor za iskustveno učenje uz sigurnost da se i nakon pogrešaka uvijek imaju gdje vratiti. ■

Trudimo li se uvažavati druge i drugačije?

PIŠE Bepo Šimac, g2.m

FOTOGRAFIJA Maja Zekan, g3.m

Nešto što je meni, a vjerujem i puno drugih ljudi, postalo očito nedavno, jest koliko hrvatski narod i ljudi ne prihvaćaju druge kulture. Ovo je najočitije postalo u dva različita navrata: prvo je kada su stanovnici siromašnijih i nerazvijenih azijskih država došli u Hrvatsku u potrazi za poslom i boljim životom. Drugo je kada je u gradu Splitu bio prosvjed protiv Dana srpske kulture koji su se održavali u prostorijama splitskog kotara Blatine-Škrape.

Naime, u oba ova navrata osobno sam primijetio u razgovoru kako se ljudi ovime osjećaju ugroženo te da se prema ljudima drugačije nacionalnosti ponašaju iracionalno. No, moje osobno pitanje jest zašto se mi točno osjećamo ugroženo? Zašto ljudima smeta prisutnost nacionalnih manjina na području Hrvatske? Prisutnost nacionalnih manjina je dozvoljena u Hrvatskoj kao što im je dozvoljeno okupljanje zbog očuvanja kulturne baštine, dozvoljeno je okupljanje i za prakticiranje svog jezika, vjere, kulture itd. Drugi primjer koji se javlja jest da se stanovnici Republike Hrvatske žale ne prisutnost naroda iz

Azije u Hrvatskoj i njihovo "oduzimanje" poslova koje bi trebali obavljati hrvatski studenti, i drugi mladi ljudi. Meni se čini da ljudi koji su došli u Hrvatsku iz manje razvijenih azijskih država ne rade na poslovima koji su poštivani ili zahtjevani na nekakvom većem razmjeru kod nas. Osobno smatram da oba ova slučaja ne bi trebala biti problem za naš narod i da je način kojim postupamo prema njima kompletno iracionalan. Što se tiče diskriminacije prema srpskom narodu - korijen svega toga je Jugoslavija i Domovinski rat koji su se odvijali prije 34-35 godina, no to samo pokazuje koliko se mi osvrćemo na negativnu prošlost umjesto da se fokusiramo i radimo za bolju budućnost. Na takav način u Hrvatskoj neće biti promjene kakvu (prvenstveno mladi no, to ne isključuje i starije stanovništvo) ljudi traže. Zbog ovoga smatram da je međusobno poštivanje među kulturama i narodima i njihov suživot bez diskriminacije nešto prema čemu bismo svi trebali težiti, pogotovo mi, kao stanovnici Republike Hrvatske, a i na manjoj razini našeg grada Splita. ■

Zašto ljudima smeta prisutnost nacionalnih manjina na području Hrvatske?

Školski Radio

Ponosni smo što smo jedna od rijetkih škola koja ima svoj radio. Profesorica Dubravka Dabro okupila je sjajan mali tim kojeg čine Katica Cvitanić, Marčelina Kuvačić, Ena Bokarica i Eva Bubić pa tako s razglasa možete čuti sve obavijesti vezane za nastavu i školske aktivnosti. Ipak, njih najviše veseli puštanje glazbe tijekom odmora, a odabir pjesama često prepuštaju ostalim učenicima, ali i nastavnicima. Školom odzvanja pjesma i odmah je sve ljepše!

ERASMUS

Erasmus+
Obogaćuje živote, širi vidike.

Šifinancira
Evropska unija

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

ŠKOLA ZA DIZAJN, GRAFIKU I
ODRŽIVU GRADNJU - SPLIT

www.gogss.hr

ERASMUS+ KA1

Web programeri na Tenerifima digitaliziraju administraciju

PIŠE Teodora Grgić Jeličić, prof.

Naši učenici web programeri su na Erasmus+KA1 mobilnosti od 1. do 14. veljače 2025. u Španjolskoj, na Kanarskim otocima, točnije na njihovom najvećem otoku - Tenerifima u školi Centro Integrado de Formación Profesional Cesar Manrique Santa Cruz de Tenerife gdje rade animacije u sklopu projektnog zadatka s nastavnikom Abrahamom Sanchez Escalonilla Hidalgo naziva "Calidad sin papel" - Kvaliteta bez papira - unaprijeđenje sustava za digitalizaciju školskih administrativnih poslova. Osim u izvrsno opremljenoj školi, slobodno vrijeme provode i u posjeti okolnim zanimljivim mjestima i u neobičnoj prirodi, zanimljive vegetacije. ■

ERASMUS+ KA1

Učenici svih naših graditeljskih smjerova u Gut Wehlitzu u Njemačkoj

PIŠE Nataša Bogdanović Jadronja, prof.

Mobilnost je realizirana od 28.9. do 11. listopada 2025. godine u sklopu ERASMUS+KA1 projekta 2025-1-HR01-KA121-VET-000338740 a obuhvaćala je 10 učenika i 4 nastavnika. Organizacija primateljica je bio obrazovni centar VITALIS - Betreuungsgesellschaft für Modellprojekte mbH iz Gut Wehlitzu u Njemačkoj. VITALIS obrazovni centar nastao 1997. Smješten u preuređenom dvorcu Gut Wehlitz, Schkeuditz u blizini Leipziga. Broji preko 2000 odrađenih projekata, a svake godine kroz obrazovni centar prođe preko 1500 studenata/učenika iz 25 zemalja. U sklopu centra učenici i nastavnici su imali smještaj, obroke, praksu i prostore za druženje.

Naša mobilnost trajala je 14 dana za učenike smjerova: zidar (Lovre Budimir i Antonio Knežević), keramičar - oblagrač (Mateo Novak i Marko Milić), monter suhe gradnje (Luka Goreta i Mateo Rajčić) i tehničar održivog razvoja i gradnje

(Antonio Danielov, Jakov Tudor, Petra Šerlija i Tonči Jukić), 8 dana za dvoje nastavnika na aktivnosti praćenja rada - Ines Topić Vuko i Marin Baković te 8 dana za dvoje nastavnika u pratnji - Nataša Bogdanović Jadronja i Nino Tucak.

Za učenike je bila organizirana praksa svaki radni dan od 9:00 - 15:00. Učenici graditeljskih zanimanja izrađivali su drvenu konstrukciju i uređivali potkrovlje iznad radionica. Učenici smjera tehničar održivog razvoja i gradnje imali su zadatak projektiranja i izrade modela energetske učinkovite kuće. Svi učenici su vrlo uspješno odradili svoje zadatke, naučili neke nove vještine i usavršili one postojeće.

Nastavnici su pratili rad učenika i imali su organizirane stručne posjete Leipzigu i Bauhausu u Dessau i u Weimar. Također, za učenike i nastavnike organizirani su izleti u Leipzig, Berlin i Dresden. ■

ERASMUS+ KA1

Grafički dizajneri u Portu: Moderne tipografske ideje u tradicionalnom knjigotisku

PIŠE Teodora Grgić Jeličić, prof.

U suradnji s partnerskom školom ostvarena je još jedna mobilnost učenika i nastavnika u sklopu projekta 2025-1-HR01-KA121-VET-000338740 u školu Escola Artistica Soares dos Reis koja se nalazi u drugom po veličini portugalskom gradu - Portu.

Mobilnost je uključivala ukupno četiri učenika i učena trećih i četvrtih razreda smjera grafički urednik-dizajner: Emili Staničić, Ani Filipović, Nora Đivanović i Ante Karlović) koji su boravili dva tjedna u Portu u periodu od 19. do 31. siječnja u pratnji nastavnika Tine Prug, Sonje Ortner, Edija Murgića, Marijele Gulin te ravnateljice Sele Tecilizaić.

Tijekom mobilnosti učenici su imali priliku razviti svoja strukovna znanja i vještine te unaprijediti jezične, digitalne, socijalne i međukulturalne kompetencije, povećati samopouzdanje i zainteresiranost za rad te pojačati razumijevanje europskih projekata i europskih vrijednosti.

Na osnovu "Manifesta" i izraza "First things first" učenici su oblikovali svoje originalne vizuale koje su aplicirali na plakate, platnene torbe i brošure koristeći se tehnikom knjigotiska, pokušavajući se umjetnički izraziti tipografijom i slagarskim materijalom.

Osim tiskarskog dijela projekta, učenici su, prilikom rada na brošuri, usavršili

i osnovne poslove grafičke dorade: uvezivali su stranice jednu za drugu, spojili ih i premazali ljepilom. Nakon što su veliku sekciju stranica raspodjeli na manje i zaljepili ih z korice, slijedilo je rezanje uz obavezno prethodno poravnavanje stranica i korica.

Posljednji dan mobilnosti u Porto bio je u znaku prezentacije radova, sabiranja dojmova i još malo razgovora sa mentorima. Prepuni dojmova i novih ideja, učenici i nastavnici vratili su se kući oduševljeni novim iskustvom, školom, a posebno ljubaznim, vrijednim i strpljivim domaćinima.

Po završetku mobilnosti učenici i nastavnici su dobili potvrdu – certifikat o sudjelovanju u projektu od partnerske ustanove, kao i Europass Mobility dokument u kojem se nalaze podatci o stečenim kompetencijama. ■

Web programeri i dizajneri unutrašnje arhitekture na stručnoj praksi u Nizozemskoj

PIŠE Stjepan Strbad 4.p

U sklopu Erasmus+ KA1 programa, osmero učenika i četiri nastavnika iz naše škole sudjelovalo je u dvotjednoj mobilnosti na Deltion Collegeu u nizozemskom gradu Zwolleu. U prva dva tjedna učenike su pratili nastavnici Juraj Krstinić i Petar Bikić, dok su u drugom tjednu pratnju preuzele Antonela Dragičević i Jelena Botteri.

Mobilnost je uključivala četiri učenika smjera web programer i četiri učenika smjera dizajner unutrašnjeg interijera. Učenici web programiranja radili su na projektnom zadatku zajedno s nizozemskim kolegama, podijeljeni u dva tima, pri čemu je u svakom od timova bilo dvoje naših učenika. Cilj projekta bio je izrada web aplikacije o znamenitostima grada Zwollea. Koristeći zadane slojeve (satelitski, terenski i drugi prikazi), učenici su izrađivali interaktivnu kartu grada s označenim znamenitostima, omogućili prijavu korisnika te implementirali blog za komentiranje sadržaja.

Kroz projekt, učenici su uspješno razvijali i demonstrirali tehničke vještine, pri čemu su posebno usavršili rad s Git-om, neizostavnim alatom za timski rad u razvoju softverskih projekata. Osim tehničkih znanja, učenici su dodatno unaprijedili svoje komunikacijske i organizacijske vještine kroz suradnju s međunarodnim timovima.

Na kraju mobilnosti, svaki tim uspješno je prezentirao svoj završeni projekt pred kolegama i nastavnicima.

Učenice smjera dizajner unutrašnje arhitekture su također, u međunarodnim timovima s nizozemskim kolegama, radili na projektnom zadatku uređenja prizemlja tradicionalne nizozemske kuće iz 1930-ih godina. Cilj zadatka bio je osmisliti suvremeno i funkcionalno uređenje prostora koristeći SketchUp, uz poštivanje povijesnih elemenata kuće i primjenu suvremenih trendova i održivih materijala. Na kraju mobilnosti, učenici su uspješno prezentirali svoje projekte, pokazujući razumijevanje povezanosti arhitektonske baštine i suvremenog dizajna interijera.

Tijekom mobilnosti učenici su kroz rad na projektnim zadacima i suradnju u međunarodnim timovima razvijali tehničke, komunikacijske i organizacijske vještine, usavršavajući programerske, dizajnerske i prezentacijske sposobnosti. Stručni i kulturni program uključivao je posjete arhitektonskim, dizajnerskim i umjetničkim znamenitostima u Utrechtu, Amsterdamu, Rotterdamu, Haagu i na otoku Amelandu. Učenici su imali priliku upoznati suvremena tehnološka i arhitektonska dostignuća poput inovativne građevine Depot Boijmans Van Beuningen u Rotterdamu, pametne arhitekture na vodi kroz pro-

jekt Sluishuis u Amsterdamu, kao i projekte renomiranih arhitektonskih ureda OMA (Rem Koolhaas) i MVRDV (tržnica i knjižnica). Na izložbi Material District u Utrechtu istraživali su održive i inovativne materijale, dok su kroz posjete Rietveld Schröder kući, arhitektonskom uredu 19 Het Atelier Architecten te EYE Filmmuseum u Amsterdamu povezivali arhitekturu, tehnologiju i dizajn. U Haagu su razgledali Maurits-huis i remek-djela nizozemskog slikarskog zlatnog doba poput Vermeerove Djevojke s bisernom naušnicom, a na Amelandu su upoznavali prirodne krajolike i vernakularnu arhitekturu.

Nastavnici koji su pratili učenike bili su im podrška tijekom cijelog procesa, sudjelovali su u planiranju zadataka, mentorirali ih u izazovima s kojima su se susretali te vodili dodatne aktivnosti vezane uz kulturni program. Također, kroz suradnju s kolegama iz Deltion Collegea, stekli su vrijedna iskustva o metodama nastave i organizaciji rada koje planiraju primijeniti i u daljnjem radu u svojoj školi.

Ova mobilnost omogućila je učenicima, ne samo stručno usavršavanje, nego i razvoj osobnih vještina poput timskog rada, samostalnosti, međukulturne komunikacije i adaptabilnosti koje će im zasigurno koristiti u budućem obrazovanju i karijeri. ■

Predavanje arhitekta Tonija Bobana i posjet Županijskom tehnološkom HUB-u

PIŠE Ana Topić, prof.

U sklopu Erasmus+ programa imali smo čast ugostiti splitskog arhitekta Tonija Bobana koji je našim učenicima održao inspirativno predavanje i prezentaciju svojih najznačajnijih projekata. Događaj je organizirao nastavnik i arhitekt Silvio Puljić u sklopu nastavnog predmeta Projektiranje interijera, kroz projekt Suvremeni uredski prostori, u kojem učenici razvijaju vlastite ideje uz mentorsku podršku.

Predavanje je bilo usko povezano s temom uredskih prostora i suvremenih interijera, kojom se učenici bave tijekom dvotjednog Erasmus+ projekta. Sudjelovalo je više od 40 učenika 3.A i 4.A razreda smjera dizajner unutrašnje arhitekture, kao i 12 učenica iz Deltion Collegea iz Nizozemske, koje su bile u pratnji svojih nastavnica Remine Van Dijk i Cornalijn Overweg.

Posebnu vrijednost događaju dalo je okruženje u kojem se predavanje održalo – Županijski Tehnološki HUB, suvremeni prostor koji je upravo arhitekt Boban osmislio i projektirao. Nakon predavanja, arhitekt nas je poveo u obilazak svog arhitektonskog ureda Boban+partneri, kao i ureda Agilo, koje je također samostalno projektirao.

Zahvaljujemo se arhitektu Toniju Bobanu na inspirativnom predavanju i nesebičnom dijeljenju profesionalnog znanja i iskustva te predstavnicima Županijskog Tehnološkog HUB-a, Pauli Pinoschet Gioć i Josipu Musiću, na srdačnom gostoprimstvu, suradnji i vodstvu kroz prostor HUB-a. Ovaj susret našim je učenicima pružio dragocjeno praktično znanje i uvid u suvremene trendove arhitekture i dizajna interijera. ■

<https://bobanipartneri.com/>
<https://hub.digitalnadalmacija.hr/>
<https://www.deltion.nl/>

Pripremni posjet NTI Gymnasiet Helsingborg

PIŠE Nikolina Smilović, prof.

Erasmus+ KA1 akreditacija, ove godine pod projektnim brojem 2025-1-HR01-KA121-VET-000338740, omogućuje pripreme posjete u svrhu planiranja suradnje i organizacije budućih mobilnosti učenika i nastavnika pa su tri nastavnice naše škole Marijela Gulin, Nikolina Smilović i Ana Topić otputovale u Helsingborg u Švedsku.

Posjetili smo NTI Gymnasiet koja obrazuje i smjer za učenike programere te nas je zanimala mogućnost buduće razmjene učenika i nastavnika. NTI je privatna institucija koja ima 24 škole diljem Švedske s posebnim naglaskom na tehnologiju i digitalizaciju koje omogućuju inovacije i poboljšanje u društvu.

Tri programa koji nude su:

Tehnologija, Informacije & Mediji

- 2 programerska smjera (Java, C#)
- web tehnologije

Tehnologija & Prirodne znanosti

- naglasak na zelenim tehnologijama (Green Tech) i održivosti

Dizajn

- naglasak na održivom dizajnu i vizualnim komunikacijama

Tijekom posjeta imali smo uvid u projekte koji učenici programeri rade koristeći Arduino matične ploče u vidu izrade 3D printanih prototipova

usmjerenih na održivost, poboljšanje sigurnosti i osvještavanje ciljeva održivog razvoja. Kolege u školi jako su nas lijepo primili – ravnateljica Susanne Alkbrand, zamjenik Nayef Osman, kao i posebno pet kolega Maja Holmberg Karlsson, Kayvan Athari Anaraki, Jenny Hultkrantz i Anders Persson koji su se uspješno izmjenjivali kako bi nam prikazali sve faze organizacije rada u njihovoj školi. Imali smo priliku razgovarati s učenicima kako bismo saznali o svakodnevnoj školskoj organizaciji, putovanju, prehrani, projektima, slobodnom vremenu i planovima za budućnost.

Posjetili smo i Recolab koji filtrira tri vrste otpadnih voda čime se ekstrahira dušik i fosfor za mineralna gnojiva te smo posjetili tvrtku Oresundkraft koja radi na CCS (carbon capture and storage) odnosno pretvaranju CO2 u tekući oblik i pohranjivanju u tlu.

Uzvratni posjet nastavnika NTI Gymnasiet našoj školi bio je 20. – 23. listopada 2025. koji je kolegama dao uvid u naš rad i organizaciju škole te omogućio buduću suradnju. ■

ntigymnasiet.se/helsingborg

www.recolab.se

www.carboncapturejournal.com/ViewNews.aspx?NewsID=6761

Web programeri na ponos županije

PIŠE Lea Dugandžić 4.p

Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju imala je iznimnu čast primiti profesore iz NTI Gymnasiet Helsingborg u Švedskoj u sklopu studentskog posjeta posvećenog planiranju suradnje i budućih učeničkih Erasmus+ mobilnosti. U studijski posjet stigli su nam ravnateljica Susanne Alkbrand te profesori Maja Holmberg Karlsson, Kayvan Atharij Anarakij, Jenny Hultkrantz i Anders Persson, koje su kroz sve aktivnosti vodile profesorice Marijela Gulin, Nikolina Smilović i Ana Topić.

NTI je privatna obrazovna institucija koja djeluje na čak 24 lokacije diljem Švedske, s jakim naglaskom na razvoj tehnologije i digitalizacije kao temelja inovacija i društvenog napretka. Tijekom boravka upoznali smo ih s hrvatskim obrazovnim sustavom, naročito programom web programera, kroz koji se naši učenici, uz izraženu količinu praktičnog rada, razvijaju u stručne i kompetentne mlade profesionalce.

Učenici su predstavili vlastite projekte – kompletne web sustave povezane s bazama podataka – koji su ostavili snažan dojam na švedske profesore.

Svoje radove prezentirali su: Ana Šimović, Ana Čikeš, Lea Dugandžić, Mario Radman, Stjepan Strbad, Frasco Diego, Dunja Mikšić, Tea Katić, Antea Bilić, Luka Barbarić, Duplančić Duje, Mihaljević Parat Vittorio, Luka Mrše, Duje Jelavić, Kla-

ra Volarević, Luka Ujević, Dominik Dajak, Luka Brdar, Iris Capan i Borna Punda, a gosti su posebno istaknuli impresivnu razinu tehničke zrelosti i profesionalnosti u tako ranoj fazi obrazovanja.

Jedan od ključnih razloga za uspjeh naših programa je snažna potpora lokalne zajednice, osobito Digitalne Dalmacije i projekta EditCodeSchool – besplatne škole programiranja koja učenicima nudi tečajeve od početnog do naprednog stupnja, uz obavezu razvoja i dovršavanja vlastitih projekata. Takav pristup potiče učenike na napredak, kvalitetu, kreativnost i osvajanje nagrada iz godine u godinu. U Digitalnoj Dalmaciji goste je dočekaio Josip Musić, koji je predstavio širok spektar podrške dostupne mladima – od prostora za rad i opreme do start-up programa i besplatnih edukacija.

Program se nastavio u Centru izvrsnosti, također potpuno besplatnom sustavu razvijenom uz podršku županije. U Centru izvrsnosti domaćin im je bio Marin Urlić, koji je predstavio rad s darovitim učenicima iz različitih područja – od tehnologije, prirodoslovlja i društvenih znanosti do umjetnosti i jezika. Centar nudi suvremenu stručno vođenu nastavu koja se odvija vikendima tijekom cijele školske godine, uz pristup naprednoj opremi poput VR sustava, simulatora, laboratorija i modernih učionica. Gostima je pokazano kako se u našoj regiji

sustavno ulaže u talente i stvaranje poticajne okoline za njihov razvoj.

Kako bi vidjeli kako se potencijal naših učenika nastavlja razvijati i nakon srednje škole, švedskim kolegama predstavljena je i FESB Racing tim, u kojem studenti samostalno – od prvog vijka do konačnog proizvoda – izrađuju formule i motocikle s kojima se natječu na međunarodnim natjecanjima.

Pokazalo se da su tri dana boravka premalo da bi se obuhvatilo sve što naš grad može ponuditi u području obrazovanja i tehnologije. Uz snažnu programersku scenu, Split je goste osvojio i svojim načinom života – punim ulicama, živim trgovima i energijom zajedništva. To je bilo u potpunom kontrastu s njihovim zimskim okruženjem u kojem su ulice često prazne, a ritam života se svodi na "kuća – posao". I dok je Švedska globalni lider u konceptu samoodrživosti, zanimljivo je da im je upravo socijalna održivost izazov. S druge strane, mi u tom segmentu prednjačimo spontano i prirodno, iako smo u ostalim aspektima održivosti još uvijek u povojima.

Ovaj posjet postavio je temelje za buduću suradnju, razmjenu iskustava i nove Erasmus+ mobilnosti. Vjerujemo da je ovo tek početak prijateljstva i partnerstva koje će rasti kroz zajedničke projekte, cjeloživotno učenje i prepoznavanje snaga jedni drugih. ■

Čari Erasmus mobilnosti u Celju

PIŠE Anita Smolčić, prof.

Zahvaljujući Erasmus akreditaciji, po prvi put, šest je učenika trogodišnjih graditeljskih zanimanja naše škole, u pratnji profesora Ane Kovačević, Anite Smolčić, Nina Tucaka i Marina Bakovića imalo priliku iskusiti kako je pohađati školsku praksu u drugoj europskoj državi, točnije u Sloveniji, u trajanju od 2. veljače do 15. veljače 2025. godine.

Mobilnost je organizirana u suradnji sa Šolskim centrom Celje, školom domaćinom koja nas je ugodno iznenadila svojom veličinom, programima, opremom i pratećim sadržajima. Gotovo cijeli prvi dan trajalo je razgledavanje prostora škole. Škola je jedan izrazito veliki zatvoreni kompleks, sa zajedničkom knjižnicom i restoranom koje može koristiti više od 3000 učenika i 300 nastavnika, a unutar kompleksa se smjestilo čak 6 srednjih škola: Gimnazija Lava, Srednja škola građevinarstva i zaštite okoliša, Srednja škola za kemiju, elektrotehniku i računalstvo, Srednja škola za uslužne djelatnosti i logistiku, Srednja škola za strojarstvo, mehatroniku i medije i Viša strukovna škola. U sklopu kompleksa je i Medupoduzetnički edukacijski centar.

Nakon upoznavanja kompleksa škole, sustava i načina rada, naši su učenici započeli sa sudjelovanjem u školskoj praksi. S obzirom da je ova razmjena bila namijenjena učenicima trogodiš-

njih građevinskih zanimanja, dva učenika (Damjan Miletović i Marin Stipčić) sudjelovala su u praktičnoj nastavi za zidare, dva (Marko Bejo i Mihael Bašić) za keramičare, a dva (Mateo Rajčić i Paško Uvodić) za montere suhe gradnje. Radni dan je započinjao u 8 sati ujutro, a trajao je do 13.45 h, s pauzom za ručak. Popodneva su i učenici i nastavnici koristili za odmor, razgledavanje Celja i okolice te druženje.

Za kraj ovog članka, osim škole i rada, izdvojila bih izlete koji su obogatili naše iskustvo, omogućujući nam da istražimo ljepote Slovenije i okolnih većih gradova poput Ljubljane i Maribora te na taj način upoznamo i način života, rada i provođenja slobodnog vremena naših prvih europskih susjeda.

Vjerujemo da je našim učenicima ovo bilo nezaboravno i korisno provedeno vrijeme koje im je ponudilo svježiju perspektivu na njihovu struku u malo drugačijem okruženju te da su se vratili bogatiji za još jedno životno i profesionalno iskustvo. ■

Završna kampanja projekta Digital Clean Up Campaign u snježnoj idili u Norveškoj

PIŠE Teodora Grgić Jeličić, prof.

Treća faza našeg uspješnog Erasmus+ KA2 projekta "Digital Clean Up Campaign" odvijala se u norveškom gradu Gjøviku, točnije u školi Gjøvik videregående skole koja nas je ugostila od 9. do 14. veljače 2025. godine. S obzirom na to da su se na ovu mobilnost mogli prijaviti samo učenici smjera medijski tehničar, na put smo se uputili u nešto izmijenjenom sastavu pa su tako našu malu ekspediciju činili: Dora Tadić, Maja Zekan i Lara Žuljević iz g2.m razreda, Toma Dodig iz g3.m razreda i Katarina Grubešić i Egon Ivković iz g4.m razreda u pratnji profesorice Teodore Grgić Jeličić i profesora Edija Murgića.

U Gjøviku smo se sastali s učenicima iz ostalih škola uključenih u projekt – Srednja šola za oblikovanje iz Maribora, Centroitegrado de Formacion Professional Cesar Manrique s Tenerife i naravno, s učenicima Gjøvik videregående skole – po šest učenika iz svake škole u pratnjama svojim nastavnika. Na okupu su se tako našla neka nova i neka poznata lica, ali sva jednako uzbuđena zbog sudjelovanja u ovom projektu.

Već prvog dana, nakon uvodnog inspirativnog predavanja gostujućeg predavača iz tvrtke Oslo Analytic, učenici su podijeljeni u grupe prionuli na završni zadatak projekta "Digital Clean Up Campaign" – izradu kampanje za podizanje svijesti o negativnim posljedicama digitalnog otpada. Da bi kampanja

bila cjelovita, učenici su trebali osmisliti, snimiti i montirati dva video materijala prilagođena za objavu na društvenim mrežama (na stranici Youtube i u obliku Instagram Reels kratkog videa), a uz to dizajnirati digitalni plakat kojim će popratiti svoju kampanju. Također, video materijali trebali su stilski biti prilagođeni ciljanoj publici – srednjoškolcima i mladima približno njihovog uzrasta.

Kroz sljedeća tri dana snimalo se u svakom kutku škole i oko nje, montirale su se scene, rezale i iznova prekrajale, a ako je neka grupa trebala nešto ponovo snimiti u posljednji tren, svi zajedno bi priskočili u pomoć kolegama iz drugih grupa kako bi svi uspješno izvršila zadatak.

I zaista, unatoč kratkom roku i opsežnom zadatku, rezultati su bili zadivljujući. Na završnoj prezentaciji, učenici su s ponosom predstavili svoje kampanje s originalnim, kreativnim, duhovitim, ali i poučnim video materijalima i popratnim digitalnim plakatima.

Posebno je zanimljivo to da su učenici uspješno napravili tako kvalitetne i promišljene kampanje u svega četiri dana, i to četiri dana ispunjena mnoštvom zabavnih aktivnosti koje su za nas osmislili norveški domaćini. Hladno, ali idilično sunčano vrijeme pratilo nas je kroz cijeli tjedan pa smo se sanjkali niz padine okolnih brda, roštiljali oko vatre na vrhu sniježne padine, klizali ili bar pokušavali klizati na gradskom klizalištu, posjetili obližnji gradić Lillehammer i njegov poznati Olimpijski muzej... Upadali smo u snijeg, padali na tvrdi led, ali osmijeh nam se nije skidao s lica. Nova prijateljstva i lijepe uspomene s ovoga Erasmus putovanja učenici će pamti još dugo. ■

I dalje nas pratite na našoj web stranici i Instagram profilu te podržite naš projekt <https://www.digitalcleanuperasmus.eu/> Instagram: @DCUP24

Tjedan digitalnog čišćenja

PIŠE Teodora Grgić Jeličić, prof.

Naš Erasmus+KA2 projekt na temu 'Digital clean up Campaign' za jedan od ciljeva ima održati s učenicima ili kolegama digitalno čišćenje. Aktivnost je planirana za tjedan Odlučili smo se za tjedan od 7.4 do 11.4. 2025. godine.

Učenike smo prvo upoznali s Digital clean up kampanjom jer smo morali objasniti svrhu zbog koje se radi digitalno čišćenje. Činjenica je da se enormni Zemljini resursi troše za sve naše skladištenje fotografija, za streaminge, igrice, preuzimanja sadržaja, mailove i još niz aktivnosti koje svakodnevno koristimo kako bi sebi život učinili ugodnijim u digitalnom okružju.

Prikazali smo im materijale koji su nastali tijekom mobilnosti u Sloveniji i Norveškoj, a upoznati su i s dijelom kampanje u kojem su učenici podijeljeni u međunarodne grupe snimali po dva videa - jedan na temu kampanje i jedan 'Behind the scenes' za vrijeme mobilnosti u kojoj su k nama u Split došli kolege i prijatelji iz Slovenije, Tenerifa i Norveške.

Učenici su u početku negodovali jer su trebali brisati sadržaje s mobitela i maila, a „sve im je važno“, međutim ni sami nisu bili svjesni do trenutka brisanja koliko duplih videa ili fotografija sadrže naši mobiteli, koliko mailova mi dobivamo, a ne ažuriramo ih, koliko nam preuzimanje sadržaja opterećuje

uređaje, a samim tim štetimo okolišu. U tjednu Digital Clean up-a sudjelovali su učenici g4b, g3b, g4m, g3m, g2m. Možemo utvrditi kako su to učenici koji najviše snimaju fotografije ili videa jer se dio nastave izvodi uređajima koje posjeduju pa su i sadržaji njihovih uređaja svakako najopterećeniji s raznim sadržajima.

Individualna aktivnost učenika koju su radili provjerljiva je bila na način da se pratilo stanje na početku, prije brisanja, i na kraju brisanja sadržaja. Digitalno čišćenje provele su nastavnice Teodora Grgić Jeličić i Tihana Mandušić.

Za nastavnike je diseminacija o važnosti digitalnog čišćenja bila kroz nekoliko aktivnosti i to na projektnom danu kada je prof. Edi Murgić diseminirao nastavnicima i učenicima sudionicima projektnog dana dotad snimljene materijale za kampanju digitalnog čišćenja, a zatim je na Danu Europe, prof. Ana Topić ponovila važnost digitalnog čišćenja i nastojanja da kroz ovu kampanju dopremo do što većeg broja korisnika digitalnih uređaja.

Sve više influencera, koji su i sami kreatori sadržaja i svjesni su važnosti nekih kampanja za dobrobit zajednice, voljni su prenijeti poruku kampanje u svrhu podizanja svijesti što većeg broja pratitelja o načinima kako možemo kroz redovno čišćenje uređaja, prebacivanje materijala s 'oblaka' na uređaje s vanjskom pohranom situaciju malo poboljšati. Nadamo se uspješnoj suradnji s njima u budućnosti jer digitalno čišćenje nije jednokratni projekt već je ishod primjenjiv u budućnosti i potrebno je stalno širiti ideju i dobrobiti koje kampanja ima na širu zajednicu.

U širenju ideja ovog projekta pomogle su i lokalne radio postaje kao Radio Kampus i Hrvatski radio Radio Split koji su intervjuirali učenike i nastavnike uključene u projekt. Učenici su u svojim intervjuima lijepo iskoristili moć medija i objasnili korisnicima medija razloge koji su važni za čišćenje naših digitalnih uređaja. ■

	POČETNO	NAKON
mail	293,7 MB	2,84,4 MB
Whap	21,23 GB	21,4 GB
Snap	30,65 GB	29,38 GB
Insta	8,26 GB	7,56 GB
Foto	13,98 GB	13,98 GB
hibola	25,43 GB	23,84 GB

	prije	poslije
mail	1835 maila	0 maila
Whap	2,42 GB	2,0 GB
Insta	3,42 GB	3 GB
Foto	1.863 slike	1800 slike

DIGITAL CLEANUP	
MAIL:	580,5MB
FOTO:	52,14GB - 51,49GB
SNAPCHAT:	13,12GB
WHATSAPP:	6,00GB - 5,30GB
TIKTOK:	2,47GB
INSTAGRAM:	1,46
SPOTIFY:	1,12GB
GOOGLE:	974,5MB - 973,3MB

Akreditacija – Akcija – Uspjeh

PIŠE Marijela Gulin, prof.

Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju u Splitu nositeljica je Erasmus akreditacije u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja čime joj je na temelju Erasmus plana naše ustanove do 2027. osiguran pristup financiranju mobilnosti u svrhu povećanja kvalitete strukovnog obrazovanja putem razmjene najboljih praksi i primjenom inovativnih pedagoških metoda i tehnologija te podupiranjem stručnog usavršavanja nastavnika, predavača, mentora i drugog osoblja u SOO.

Nastavnica Ana Topić sudjelovala je na trodnevnom TCA seminaru za akreditirane Erasmus+ škole 24 – 26. rujna 2025. organiziranom od strane agencije AMPEU (www.ampeu.hr) u termama sv. Martin na Muri pod nazivom 'Akreditacija – akcija – uspjeh!' Za vrijeme seminara dominirao je grupni rad koji je omogućio povezivanje korisnika iz raznih sektora uz razmjenu iskustva i korisnih praksi, a sve u svrhu unaprjeđenja našeg Erasmus plana, jačanja kapaciteta škole u organizaciji uspješnih mobilnosti i kvalitetnog izvještavanja o provedenim mobilnostima.

Inspirativne primjere dobre prakse podijelili su Branko Pleadin iz Srednje škole Durđevac, član Radne skupine za strukovno obrazovanje i Davor Špoljar, ravnatelj muzeja u Pregradi i Erasmus+ ambasador za obrazovanje odraslih.

Uz stručno vodstvo i jasne savjete kolega iz AMPEU svi smo se na kraju seminara osjećali osnaženo i zahvalno. ■

Dan Europe

PIŠE Marijela Gulin, prof.

Dan Europe ustanovljen je odlukom Vijeća Europe 1985. i otad se obilježava svake godine kao podsjetnik na očuvanje trajnog mira i jedinstva i u znak sjećanja na početak formiranja europske zajednice koja danas nosi ime Europska unija.

Ulazak Hrvatske u EU 2013. označio je i formalnu potvrdu pripadnosti obitelji europskih naroda pri čemu su temeljne europske vrijednosti koje baštinimo promicanje zajedništva, tolerancije, mira, slobode i antifašizma.

Kao i svake godine, mladi ambasadori Europskog Parlamenta pripremili su zanimljiv program u suradnji s profesoricama Dubravkom Dabro i Marijelom Gulin. Na poseban način su obradili temu digitalne transformacije i premijerno izveli radio priču Šuma Striborova koja ja nastala uz potporu ureda Europe Direct Split. Ilustracije koje su pratile priču je izradila Nana Poklepović, a montirala je Ana Erceg, obje učenice g2.m razreda.

Radio priča je nastavak međupredmetne suradnje i nastojanja da se učenicima približi čitanje, te da oni izraze svoja promišljanja na sebi blizak način, odnosno kroz vizualne medije. Izložbu radova, koja je prethodila radio priči i današnjem događanju, imali smo priliku vidjeti u Gradskoj knjižnici Marka Marulića.

Na programu je bila i Oda radosti, himna Europske unije koju je izvela Antea Bilić, učenica g2.p razreda.

Kako Split u ovoj godini slavi svoja dva glazbena velikana Ivu Tijardovića i Jakova Gotovca, posvetili smo im malu izložbu i prigodne prezentacije o njihovom životu i radu. Ovo je izuzetna prilika da se učenici upoznaju sa radom ova dva umjetnička giganta rođena u našem gradu.

Poslušali smo taktove Male Floramye, Splitskog akvarela i Ere s onoga svijeta. Mladi ljudi na ovaj način uviđaju vrijednost kulturnog naslijeđa svoga grada, te uče savjesno raditi na njegovom očuvanju.

I za kraj, učenici su imali priliku poslušati radio emisiju Erasmusove minute i informirati se o važnosti Erasmus mobilnosti, te čuti iskustva svojih školskih kolega i njihovih profesora.

Erasmus koordinatorka prof. Ana Topić je predstavila dosadašnje KA1 mobilnosti, te je najavila i planove za iduću školsku godinu u kojoj nam još traje akreditacija za strukovno obrazovanje.

Također je predstavila i zadnju fazu KA2 projekta "Digital Clean up" campaign u kojem je naša škola partner sa Slovenijom, Norveškom i Španjolskom. Ovim projektom se radi na podizanju svijesti o potrebi digitalnog čišćenja podataka pohranjenih u "oblacima" a koji se ne koriste. ■

Hello Erasmus days 2025!

PIŠE Ana Topić, prof.

U atriju Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju obilježili smo dane Erasmusa 2025., od 13. do 18. listopada 2025. čime se svima htjelo osvjestiti prisutnost projekata koji se uspješno vode u našoj školi, a financirani su novcem Europske unije.

Nastavnica Teodora Grgić-Jeličić postavila je izložbu fotografija Erasmus+ KA2 mobilnosti projektnog naziva 'Digital clean up campaign DCUP' s infografikom. Radi se o vrlo vrijednom projektu ostvarenom u partnerstvu s još tri strukovno srodne škole: Gjovik videregående skole iz Norveške, Srednja šola za oblikovanje Maribor u Sloveniji i CIFP Cesar Manrique iz Španjolske. Tema projekta je izuzetno važna – potreba redovitog digitalnog čišćenja, jer sve pohranjeno u tzv. „oblacima“ troši puno resursa za održavanje.

Nastavnik Bartul Pejković s učenicima grafičkog smjera izradio je plakate na temu Erasmus+KA1 mobilnosti u Portugal, školu Soares dos Reis u Portu.

Nastavnica Dubravka Dabro s učenicima medijskog smjera pripremila je objavu događanja za školski radio kako bi

učenci i nastavnici naše škole bili upoznati s Erasmus projektima škole.

U planu je i snimanje podcasta s učenicima koji su tijekom prošle školske godine bili na mobilnosti kako bismo čuli dojmove i praktične rezultate njihovih mobilnosti. Podcast će snimiti učenici smjera medijski tehničar s nastavnikom Tihanom Mandušić.

Nastavnice Marijela Gulin i Ana Topić predstavile su Erasmus projekte koje je naša škola provela na obilježavanju Dana Erasmusa u IV. gimnaziji u Splitu. ■

Pratite sve Erasmus objave na službenoj stranici naše škole www.gogss.hr i na Instagram i Facebooku profilu: [gogss.ep_ambassador_school](https://www.instagram.com/gogss.ep_ambassador_school)

Deset godina EPAS programa u našoj školi: učenje, suradnja i europske vrijednosti

PIŠE Marijela Gulin, prof.

Naša škola dugogodišnji je sudionik programa EPAS (škola ambasador Europskog parlamenta). Točnije, već desetu godinu zajedno sudjelujemo u ovom vrijednom obrazovnom programu, što znači da se tijekom godina izmijenilo nekoliko generacija učenika – mladih ambasadora. Svojim radom, entuzijazmom i zalaganjem oni su obogatili projekt, ali i uspješno predstavljali školu na brojnim događanjima. Kako učenici često znaju reći – generacije se mijenjaju, ali mentorica ostaje ista.

Svake godine provodimo niz različitih aktivnosti, uvijek nastojeći otvoriti nove, aktualne i učenicima zanimljive teme. Osim što osvještavamo utjecaj Europske unije na naš svakodnevni život i učimo kako postati aktivan i odgovoran građanin, bavimo se i različitim društvenim pitanjima u našem gradu. Posebnu pažnju posvećujemo kreativnom izražavanju učenika, kroz koje istovremeno stječu nova znanja, vještine i iskustva.

Od tridesetak aktivnosti koje smo proveli tijekom prošle godine, izdvojila bih nekoliko najbrojnijih i, prema mišljenju i evaluaciji samih učenika, najzanimljivijih.

Središnje mjesto zauzelo je obilježavanje Dana Europe, koje je ove godine bilo posvećeno digitalnoj transformaciji, odnosno digitalnom storytellingu

kao glavnoj temi kojom smo se bavili tijekom cijelog polugodišta. Sve je započelo kao međupredmetna suradnja sektora grafike i umjetnosti te općih predmeta – engleskog, hrvatskog i talijanskog jezika – povodom obilježavanja 150. obljetnice rođenja Ivane Brlić-Mažuranić. Rezultat te suradnje bili su plakati, infografike, radovi u metalu i keramici inspirirani pričama iz djetinjstva, prezentacije, prijevodi ulomaka i citata, kao i izložba učeničkih radova u Gradskoj knjižnici Marka Marulića, s kojom naša škola rado i kontinuirano surađuje.

Nedugo nakon izložbe rodila se ideja o snimanju radijske priče "Šuma Striborova", ostvarene u suradnji s centrom Europe Direc Split, koji nam je pomogao i u nabavi potrebne opreme. Bio je to logičan nastavak projekta, budući da je digitalna transformacija tema bliska i zanimljiva većini naših učenika. Na stvaranju radijske priče sudjelovali su i učenici koji nisu bili izravno uključeni u EPAS program, što je rezultiralo iznimnim primjerom timske suradnje i projektnog učenja.

Uz velik trud i entuzijazam profesorice Dubravke Dabro, koja je mentorirala radijsku priču, projekt je uspješno premijerno predstavljen na proslavi Dana Europe. Priča je bila popraćena ilustracijama učenice Nane Poklepović, što je dodatno obogatilo doživljaj. U vre-

menu kada učenici sve manje čitaju, radijska priča pokazala se kao jedan od načina na koji nastojimo odgovoriti na izazove novih medija.

Obilježavanje Dana Europe u našoj školi popratio je i Radio Sunce, gdje smo predstavili svoj rad, a slušatelji su imali priliku čuti i odabrane ulomke radijske priče.

Uz središnje događanje, učenici su posebno istaknuli još tri konferencije kao iznimno zanimljive i poučne. Kronološkim redom prva je EPAS 2025 seminar za seniore i juniore ambasadore u Zadru, održan u partnerstvu s Uredom Europskog parlamenta u Hrvatskoj. Teme seminara bile su strahovi mladih, umjetna inteligencija, digitalna transformacija, mediji i budućnost demokracije, uz sudjelovanje izvrsnih panelista i predavača.

Druga je bio Susret mladih u Trnavi, gdje smo imali priliku surađivati na aktivnostima koje promiču zajedničke europske vrijednosti, bez obzira na to gdje se u Europskoj uniji nalazimo. Uredi Europskog parlamenta ponovno su okupili juniore i seniore ambasadore te organizirali zanimljive radionice, rasprave i panele. Osim vrijednih znanja i novih vještina, stekli smo i ono naj-

važnije – prijateljstva i poznanstva koja ćemo dugo pamtili.

Treća konferencija bila je "Europa za Gen Z" u Splitu, posvećena aktualnoj temi "U raljama algoritma? Mladi i digitala". Kroz radionice i predavanja učenici su proširili znanja o utjecaju digitalnih platformi i algoritama na svakodnevni život mladih te se upoznali s mogućnostima i izazovima umjetne inteligencije.

Sudjelovanjem u EPAS aktivnostima naši učenici dodatno osnažuju vještine aktivnog građanstva, razvijaju svijest o ulozi mladih u demokratskom društvu te usvajaju niz transverzalnih vještina koje doprinose njihovom osobnom i profesionalnom razvoju ■.

Drage učenice i učenici,
poštovane kolegice i kolege,

pozivam vas da redovno pratite objave na službenoj školskoj stranici u rubrikama novosti i Erasmus+Ka1 jer upravo tamo se objavljuju natječaji za nastavnike i učenike raznih obrazovnih sektora naše škole.

Navedeni natječaji su poziv na mobilnost koja je financirana na temelju ugovora naše škole i agencije AMPEU.

Erasmus+ je najveći program Europske unije za obrazovanje i osposobljavanje koji samo u periodu od 2021. do 2027. raspoložbe s 28,4 milijardi eura. Financiranje sredstvima Europske unije omogućuje plaćanje prijevoza, osiguranja, smještaja i hrane svim nastavnicima i učenicima izabranima za odlazak na mobilnost.

Kako je naša škola nositelj Erasmus+KA1 akreditacije, pod projektnim brojem 2022-1-HR01-KA120-VET -000107384, i ove godine omogućen nam je pristup bespovratnim sredstvima Europske unije za financiranje mobilnosti.

Prije mobilnosti se održavaju pripreme za mobilnost kako bi učenici osvijestili koje vještine će razvijati za vrijeme mobilnosti, a koje će im koristiti u daljnjem radu u školi, pri izradi završnog rada, izlasku na tržište rada ili u nastavku obrazovanja. Učenici stječu strukovne, jezično - komunikacijske, digitalne vještine te postaju financijski pismeni i kulturološki svjesniji različitosti i bogatstva zemalja Europske unije. U okviru mobilnosti planiraju se ishodi učenja kroz praktični rad i isti se ostvaruju kroz rad s mentorima u inozemstvu, a sve u skladu sa Erasmus standardima inkluzije, održivosti i digitalne tranzicije.

Ana Topić,
školska koordinatorica Erasmus+ projekata